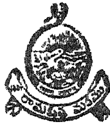
శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ ఆఫీసు,
శ్రీ రామకృష్ణ మఠము,
మైలాపూరు : : మద్రాసు - 4.

Phone : 71231

ప్రకటన

మీ చందా యీ............నెలాఖరుతో ముగియును. రాబోవు సంవత్సరమునకు మీ చందా (రూ. 5) మనియార్డరు ద్వారా, మా కార్యాలయమునకు రాబోవు నెల 10-వ తేదీలోగా అందునట్లు పంపగోరెదము. అట్లు మనియార్డరు పంపనియెడల, రాబోవు సంచికను వి. పి. పి. ద్వారా పంపెదము. పత్రికయెడ మీ యాదరాభిమానములను యథాప్రకారముగా జూపుదురని నమ్ముచున్నాము. మనియార్డరుద్వారా మీ చందా పంపినయెడల, తపాలా వీ. పీ. రిజిస్ట్రేషను చార్జీలు ~~70~~ 1-10 పైసలు మీకు మిగులునని గుర్తింతురుగాక. అనివార్యమయిన యే కారణములచేనైనను మీ రిక చందాదారుగా నుండగోరనియెడల రాబోవు నెల 5-వ తేదీ లోపుగా ఆ సంగతి మాకు దయచేసి తప్పక తెలుపగోరెదము. అట్లు మీ యొద్దనుండి ఉత్తరము రాకపోవునేని మీరు తప్పక వీ. పీ. విడిపించుకొందురను నమ్మకముచే మేము వీ. పీ. పంపి, మీరు విడిపించుకొనకపోయినయెడల వృథాగా ఈ ధర్మసంస్థకు వీ.పీ. చార్జీలు నష్టముగలిగించినవారగుదురు. దయచేసి ఈవిషయము గుర్తింతురు గాక.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరము లన్నిటిలోను మీ చందాదారు సంఖ్యను ఉదాహరించుచు, మీ పూర్తి పేరును, విలాసమును స్పష్టముగా వ్రాయగోరెదము.

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

శ్రీ రామకృష్ణప్రభ

సంపుటము ౨౭ ౧౯౭౦ - డిసెంబరు : సాధారణ - మార్గశిరము సంచిక ౬

విషయసూచిక

మా 'దివ్యవాణి' గ్రంథమాల

నేడే కొనండి! పదే పదే చదవండి!!

దివ్యావతారమూర్తుల విశ్వోపజీవ్యములైన అమృత మధుర సూక్తులు సర్వ సుగ్రహమైన హృదయ సన్నిహితమైన తేట తెనుగున వీనిలో అందజేయబడ్డాయి. ఇందులో ఒక్కొక్కటి నిరుత్సాహులకు ఉత్సాహప్రదం, అశాంతిసంక్షుభితులకు శాంతిదాయకం, సంశయాందోళితులకు సంశయాపనోదకం, జిజ్ఞాసువులకు పరమార్థజ్ఞాన సమర్పకం, అందరికీ శిక్షకం, సంస్కారకం నిర్వృత్యాపాదకం. ముచ్చన్నెల మేలి జాకెట్టుతో పాకెట్టుసైజులో చక్కని తయారింపు—

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ	0-40	శ్రీ కృష్ణవాణి	0-40
శ్రీ శారదాసూక్తి నవనీతము	0-40	బుద్ధ ఉవాచ	0-40
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము	0-40	క్రైస్తు సూక్తిమాల	0-40

మహమ్మదు సూక్తిమంజరి 0-40

దేవీ మాహాత్మ్యము

అనువాదకులు :

కీ. శే. కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

మార్కండేయ పురాణాంతర్గతమగు దేవీమాహాత్మ్యము భక్తులెల్లరు అవశ్యము పఠింపదగిన దివ్యగ్రంథము. పాఠకుల సౌకర్యార్థము శ్లోకములు పెద్దఅక్షరములలో ముద్రింపబడియున్నవి. ప్రతి శ్లోకమునకు తేటతెల్లమగు తాత్పర్యము గలదు.

పారాయణము చేయగోరు భక్తుల యుపయోగార్థము గ్రంథాదియందు చండికా ధ్యానము, అర్గలాస్తోత్రము, కీలకస్తోత్రము, దేవీకవచమును, గ్రంథాంతమున అపరాధ క్షమాపణస్తోత్రమును, దేవీసూక్తమును పొందుపఱచియున్నాము.

ఈ గ్రంథమును శ్రద్ధాభక్తులతో పారాయణముచేయు భక్తులకు శ్రీదేవీకృపాకటాక్ష వీక్షణప్రసారము తప్పక కలుగును.

170+24 పుటలు దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము వెల : రూ. 2-50

శ్రీ రామకృష్ణ సూక్తసుధ

అనువాదకులు : ఆచార్య శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలముగారు

'సహజోద్గారమయిన వచనామృతము ఇట్టి గ్రంథరూపముదాల్చుట కిదే మొదలు' (ఆల్డసు హక్స్లీ) అను పోగడ్తగన్న శ్రీమన్నిఖిలానందస్వాముల సంక్షిప్తాంగ్ల మూలమునకు ఇది తేట తెలుగున అనువాదము.

'గురుదేవుని స్వతస్సిద్ధజ్ఞానము, చిదానందోద్రేక ప్రభవసహజసరళవాగ్ధాటి, శిశూచితామాయికత, అనిర్వచనీయప్రజ్ఞ, ఋజూపమానములు, సరసకథలు, గేయములు, పద్యములు చక్కగా అనూదితములు. (హిందు : తేది 27-7-'58)

'అద్యతనగద్యరచయితలెల్ల మేలుబంతిగా అనుసరింపదగిన గ్రంథరాజము.'
(సన్డే స్టాన్డర్డు : తేది 16-2-'58)

'అనువాదమైనా స్వతంత్రగ్రంథం అనిపించు ధాటి గలది.' (భారతి. 7-6-'61)

'చవులూరించు చక్కని రచన.' 14-2-'58 (డాక్టరు సర్ ఎస్. రాధాకృష్ణగారు)

590+158 పుటలు వెల : రూ. 7-50

ప్రబోధరత్నాకరము

అనువాదకులు : శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు అమెరికాయందలి సహస్రద్వీపవనమున శిష్యులకు బోధించిన తత్త్వసారము సమస్తము ఇందు నిక్షిప్తమై యున్నది. శాస్త్ర జిజ్ఞాసకలవారికి ఇందలి పాదటీకలు ఎంతయో యుపయుక్తములు కాగలవు.

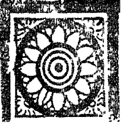
232 పుటలు మూడవ కూర్పు వెల : 2-50

ఇట్లు వ్రాయుడు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

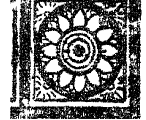

'అఖిలవిధు శరణొందుము, యా తుణంబ యతనికృప నీదు ననుభూతి కందు వత్స'

—శ్రీ శారదామణి.

రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౭ } ౧౯౭౦ – డిసంబరు : : సాధారణ – మార్గశిరము { సంచిక ౬

శ్రీః

వివేకచూడామణి

మూలము : శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు

వ్యాఖ్యాత : అన్నమాచార్య

ఆప్తోక్తిం ఖననం తథోపరి శిలాద్యుత్కర్షణం స్వీకృతిం
నిక్షేప స్సమపేక్షతే, న హి బహి శ్శబ్దై స్తు నిర్గచ్ఛతి
తద్వద్బ్రహ్మవిదోపదేశమననధ్యానాదిభి ర్లభ్యతే
మాయాకార్యతిరోహితం స్వ మమలం తత్త్వం, న దుర్యుక్తిభిః. 65

భూగర్భమున నిక్షిప్తమైన ధనము ఉన్నచోటు తెలిసి చెప్పువారు కావలయును, ఆచోట త్రవ్వవలయును, అడ్డముగ నున్న రాళ్లను రప్పలను తీసివేయవలయును, పిమ్మట ధనము చేకొనవలయును. ఇవేవియు లేక, వెలుపలినుండి యూరక 'ధనము' అని కేకలిడిన ధనము వెలువడదు. అట్లే మాయచేతను దానివలన నేర్పడు అన్నమయాదికోశముల చేతను మఱుగుపఱుపబడియున్న అమలాత్మతత్త్వమును ప్రాపింపవలయు నన్న బ్రహ్మజ్ఞునుపదేశము కావలయును, మననధ్యానాదులు కావలయును. ఇవేవియు లేక, వట్టి కుతర్కములు చేయుచున్నచో బ్రహ్మప్రాప్తి కలుగదు ౬౪

తస్మా త్సర్వప్రయత్నేన భవబన్ధవిముక్తయే
స్వైరేవ యత్నః కర్తవ్యో రోగాదే రివ పణ్డితైః.

కావున రోగాదివిముక్తికింబోలె భవబంధవిముక్తికిని ఎల్లవిధముల ప్రయత్నములను వివేకవంతులు తమకుతామే చేసికొనవలయును. ౬౬

య స్త్వ యాద్య కృతః ప్రశ్నో వరీయాఞ్ఛాస్త్రవిన్మతః
సూత్రప్రాయో నిగూఢార్థో జ్ఞాతవ్య శ్చ ముముక్షుభిః. 67

నీవిపుడు మొదటడిగిన ప్రశ్నలో అర్థములు నిగూఢములుగ నున్నవి. చాల మేలైన ప్రశ్న! శాస్త్రవేత్తల కిది యభిమతము. సూత్రప్రాయముగ నున్నది. మోక్షాభిలాషు లవశ్యము తెలిసికొనవలసిన దిది. ౬౭

శృణు ష్వావహితో విద్వఞ్ఛ య న్మయా సముదీర్యతే
త దేత చ్ఛ్రవణా త్సద్యో భవబన్ధా ద్విమోక్ష్యసే. 68

ఓ పండితుడా, నేను చెప్పుదానిని అవధానముతో ఆలకింపుము. ఆలకించిన తక్షణమే భవబంధములనుండి విముక్తి చేకూరును. ౬౮

మోక్షస్య హేతుః ప్రథమో నిగద్యతే వైరాగ్య మత్యన్త మనిత్య వస్తుషు
తత శ్శమ శ్చాపి దమ స్తితిక్షా న్యాసః ప్రసక్తాఖిలకర్మణాం భృశమ్. 69

మోక్షమునకు సాధనములను జెప్పుచున్నాను—మొట్టమొదటిది అనిత్యవస్తువులందత్యంతవైరాగ్యము నలవఱచుకొనుట, తర్వాత అంతరింద్రియశమనము, బాహ్యేంద్రియదమనము, సర్వదుఃఖసహనము, విహితములైన వర్ణాశ్రమకర్మముల నన్నిటిని పూర్తిగా త్యజించుట. ౬౯

తతః శ్రుతి స్తన్మననం సతత్త్వధ్యానం చిరం నిత్యనిరన్తరం మునేః
తతో ఽవికల్పం పర మేత్య విద్వా నిహైవ నిర్వాణసుఖం సమృచ్ఛతి. 70

పిమ్మట గురుముఖముగా పరమార్థమును వినవలయును. విన్నదానిని చింతన చేయవలయును, ఆత్మతత్త్వమును ఎడతెంపులేక సదా ధ్యానించుట చిరకాలము సాగవలయును. అట్లు సాగించిన విద్వాంసుడు నిర్వికల్పసమాధి నొందును, ఈ జన్మలోనే అతడు నిర్వాణసుఖము ననుభవించును. ౭౦

య ద్బోద్ధవ్యం త వేదానీ మాత్మానాత్మవివేచనమ్
త దుచ్యతే మయా సమ్య క్ఛ్రుత్వాత్మ న్యవధారయ. 71

నీ విప్పుడు తెలిసికోవలసినది ఆత్మానాత్మవివేకము. దానిని చెప్పుచున్నాను. చక్కగా విని, మనస్సులో నిశ్చయమును కుదుర్చుకో. ౭౧

మజ్జాస్థిమేదఃపలరక్తచర్మత్వగాహ్వయై ర్ధాతుభి రేభి రన్వితమ్
పాదోరువక్షోభుజపృష్ఠమస్తకై రఙ్గై రుపాఙ్గై రుపయుక్త మేతత్. 72

క్రొవ్వు ఎముకలు మెదడు మాంసము నెత్తురు తోలు తోలుపైపొర అనెడి సప్తధాతువులతోను, కాళ్లు తొడలు ఱొమ్ము భుజములు వీపు తల అను అంగములతోను చీల

మండలు పిక్కలు మోకాళ్లు మున్నగు ఉపాంగములతోను కూడినదియు (పైశ్లోకముతో అన్వయము.) ౭౨

అహం మ మేతి ప్రథితం శరీరం మోహాస్పదం స్థూల మి తీర్యతే బుధైః

నేను నాది అను వ్యవహారమునకు పాత్రమును మోహాస్పదమునగు శరీరమును విద్వాంసులు స్థూలశరీర మందురు.

నభో నభస్వ ద్దహ నామ్బు భూమయ స్సూక్ష్మాణి భూతాని భవన్తి తాని. 73

ఆకాశము వాయువు అగ్ని జలము భూమి అను ఇవి సూక్ష్మభూతములు. ౭౩

పరస్పరాంశై ర్మిళితాని భూత్వా స్థూలాని చ స్థూలశరీరహేతవః
మాత్రా స్తదీయా విషయా భవన్తి శబ్దాదయః పఞ్చ సుఖాయ భోక్తుః. 74

సూక్ష్మభూతములలో నొక్కొక్కదానిలోని సగభాగముతో తక్కిననాల్గింట ప్రతి దానిలోని పరకభాగము చేరినచో పృథివి – అప్పు – తేజము – వాయువు – ఆకాశము అను స్థూలభూతము లేర్పడును. స్థూలభూతములే స్థూలశరీరకారణములు. స్థూలభూతముల గుణములు వరుసగా – గంధము – రసము – రూపము – స్పర్శము – శబ్దము. వీనినే తన్మాత్ర లనియు విషయము లనియు పేర్కొందురు. భోక్తయగు జీవునకు ఈ యైదింటిచే సుఖదుఃఖానుభవములు గలుగుచుండును. ౭౪

య ఏషు మూఢా విషయేషు బద్ధా రాగోరుపాశేన సుదుర్దమేన
ఆయాన్తి నిర్యా న్త్యధ ఊర్ధ్వ ముచ్చైః స్వకర్మదూతేన జవేన నీతాః. 75

సులువుగ త్రెంచుకోరానిదియు సుదీర్ఘము నగు రాగపాశము మూర్ఖులను శబ్దాది విషయములందు కట్టువఱచును. వారికర్మమే దూతగా వారి నతివేగముగ ఊర్ధ్వలోకమునకును అధోలోకమునకును గొనిచనుచుండ వారు రాకపోకలు కావించుచుందురు. ౭౫

శబ్దాదిభిః పఞ్చభి రేవ పఞ్చ పఞ్చత్వ మాపుః స్వగుణేన బద్ధాః
కురఙ్గ మాతఙ్గ పతఙ్గ మీన భృఙ్గా, నరః పఞ్చభి రఞ్చితః కిమ్ ? 76

జింకకు శ్రోత్రమును, ఏనుగునకు త్వక్కును, మిడుతకు నేత్రమును, చేపకు జిహ్వయు, తుమ్మెదకు ఘ్రాణమును పటువులైన యింద్రియములు. వీనిలో నొక్కొక్కదానికిని గల తక్కిన యింద్రియము లింతపటుత్వము గలవి కావు. ఈ జంతువు లీ యొక్కొక్కయింద్రియముచేతనే వంచితములై పంచత్వము (మరణము) నొందుచున్న వనగా, ఇంద్రియము లైదును పటువులుగ నుండు మానవుని గతి చెప్పవలయునా ? ౭౬

దోషేణ తీవ్రో విషయః కృష్ణసర్పవిషాదపి
విషం నిహన్తి భోక్తారం ద్రష్టారం చక్షు షాప్యయమ్. 77

కీడు సేయుటలో, శబ్దము స్పర్శము రూపము రసము గంధము అనెడి విషయములు నల్లత్రాచువిషమునకంటె అధికదారుణములు. తిన్నవానిని జంపునది విషము, కన్నెత్తి చూచిన జాలును, విషయములు ముప్పు తెచ్చును. ౭౭

విషయాశామహాపాశా ద్యో విముక్త స్సుదు స్త్యజాత్
స ఏవ కల్పతే ముక్త్యై నాన్య షట్ఛాస్త్రవే ద్యపి. 78

విషయాశ అనున దొక మహాపాశము. దానిని వదలించుకొనుట చాల కష్టము. దానినుండి విడుపొందినవాడుమాత్రమే మోక్షప్రాప్తి కర్హుడు. ఇతరుడు ఎంత చదువు చదివినను, (షట్ఛాస్త్రపండితుడైనను) సరే మోక్షప్రాప్తి కర్హుడు కాడు. ౭౮

ఆపాతవైరాగ్యవతో ముముక్షూ౯ భవాబ్ధిపారం ప్రతియాతు ముద్యతా౯
ఆశాగ్రహో మజ్జయతే ఒన్తరాళే నిగృహ్య కణ్ఠే వినివర్త్య వేగాత్. 79

కొండటికి వైరాగ్య మీ క్షణములో మాత్ర మున్నది. అది క్రిందటిక్షణమప్పటికి పుట్ట లేదు, మీదటిక్షణమప్పటికి నిలువబోదు. అట్టి వైరాగ్యముతో మోక్షాభిలాషగలవారై సంసారసాగరపుటద్దరిని జేర నుద్యమించు వారిని ఆశ యనెడి మొసలి నడిదారిలోనే మెడ పట్టుకొని బరబర వెనుక కీడ్చుకొని వచ్చి ముంచివేయును. ౭౯

విషయాఖ్యగ్రహో యేన సువిరక్త్యసినా హతః
స గచ్ఛతి భవామ్భోధేః పారం ప్రత్యూహవర్జితః. 80

సువిరక్తియనెడి కత్తితో విషయ మనెడి నక్రమును నఱికివేసినవాడు ఎట్టి యాటంకమును లేక సంసారసముద్రపుటద్దరిని జేరిపోవును. ౮౦

పరమహంస దేవుని ప్రబోధవాణి

1882 వ సంవత్సరము ఆగస్టునెల 5వ తేది ఈశ్వరచంద్రవిద్యాసాగరునింట క్రిక్కిఱిసి వినుచున్న జిజ్ఞాసువులకు పరమహంస గురుదేవుడు కావించిన ప్రబోధము :—

మీపనులకెల్ల ప్రేరకము సత్త్వమే. వానికి రాజసత్వ మున్నను, వానిపై సత్త్వప్రభావ మున్నది. సత్త్వమునుండియే కనికరము పుట్టును. పరులమేలుకై పాటుపడుట రజోగుణమునకు సంబంధించినదైనను ఆ రజోగుణమునకు సత్త్వగుణ మాధారమై యున్నందున అది చెఱుపు చేయదు. శుకుడు మొదలైన మహర్షులు పరమకృపాళువులై లోకుల శాస్త్రిక్యమును గఱపి దేవునిగుఱించి బోధించిరి. విద్యాసాగరుడు అన్నదానములను విద్యాదానములను చేయుచున్నాడు. అవియు మంచివే. నిస్స్వార్థబుద్ధితో ఈపనులను చేసిన ఇవే భగవంతుని ప్రాపింప జేయును. కాని ప్రాయికముగా లోకులు పుణ్యమును గోరియు పేరు

గోరియునే పాటువడుదురు. వారిపనులు స్వార్థరహితములు కావు.

వట్టిపండితులు చెడి, గట్టిపాఱి, పండనే పండని కాయలను బోలినవారు. అట్టికాయకు పచ్చికాయ కున్న క్రొత్తదనము గాని, పండిన దాని కున్న రుచి కాని లేదు.

గ్రద్దలు ఎంతపై కెగిరినను వానిచూపులు నేలమీది క్రుళ్ళిన మాంసముపైనే నెలకొని యుండును. గ్రంథపాండిత్యముగలవారికి బుద్ధిమంతు లనెడి పే రుండును గాని, కామినీకాంచనసక్తి వారిని వీడదు. క్రుళ్ళిన మాంసమునకై గ్రద్దలవలె వారును వెదకుచుందురు. అజ్ఞానప్రపంచముపైనే వారి తగులాటము. భూతదయయు భగవద్భక్తియు వైరాగ్యమునే పారమార్థికజ్ఞానపు మహోజ్జ్వలలక్ష్యములు.

* *

బ్రహ్మము విద్యకును అవిద్యకును జ్ఞానమునకును అజ్ఞానమునకును అతీతమైనది. భేదభ్రాంతికిని మాయకు నతీతమైనది.

జగత్తు జ్ఞానాజ్ఞానభేదభ్రాంతికరము. అందు భక్తిజ్ఞానములు కలవు. కామినీకాంచనసక్తియు కలదు. ధర్మాధర్మములును మేలుకీళ్లును గలవు. కాని బ్రహ్మమున కివి యంటవు. మేలు కీళ్లేమి ధర్మాధర్మము లేమి జీవున(కు ప్రత్యగాత్మ) కున్నవే కాని బ్రహ్మముపై వీనికి ప్రభావము లేనే లేదు.

దీపము నెదుట నొకడు భాగవతమును పఠింపవచ్చును. ఆ దీపము నెదుటనే వేఱొకడు దొంగపత్రములను తయారుచేయవచ్చును. దీపమున కెట్టి మార్పును లేదు. సూర్యుడు తన వెలుగును శిష్టులపై నెట్లో దుష్టులపై నట్లే ప్రసరింపజేయుచునే యుండును.

దుఃఖములకును పాపములకును కష్టములకును నీసమాధాన మేమి యని యడుగుదు రేమో! ఇదే నా సమాధానము :—అవి జీవునకుమాత్రమే వర్తించును. వానివలన బ్రహ్మమున కెట్టి పరిణామమును లేదు. పాములో విష మున్నది. పాముకాటునకు గుఱియైనవారందఱును ఆ విషముచే చత్తురు. కాని, ఆ విషము పాము నేమియును చేయదు.

బ్రహ్మ మిట్టి దని నిర్వచించుట సాధ్యము కాదు. వేదములు పురాణములు తంత్రములు షడ్దర్శనములు (మొదలుగా) లోకములోని వన్నియు ఎంగిలికూటివలె మైలపడినవి. ఇంత వఱకు నట్లు మైలపడనిది బ్రహ్మ మొక్కటే. బ్రహ్మ మిట్టి దని చెప్పగలవా రెవ్వరు నింత వఱకును లేరు.

ఒకానొకని కిద్దఱు కొడుకు లుండిరి. 'బ్రహ్మజ్ఞానము నలవఱచుకొను' డని తండ్రి కొడుకుల నొకగురువునొద్ద కంపెను. కొన్ని సంవత్సరములు గడచినపిమ్మట వారు గురుగృహము నుండి మరలి వచ్చి తండ్రికి ప్రణమిల్లిరి. ఎవరి బ్రహ్మజ్ఞాన మెంతో తెలిసికోగోరి తండ్రి మొదట పెద్దకుమారునితో 'అబ్బాయీ, అన్ని వేదాలను చదివి వచ్చితివి. బ్రహ్మ మన నెట్టిదో యిప్పుడు నాకు చెప్పు' మనెను. బ్రహ్మమును వివరించుటకై బాలుడు వివిధశ్రుతివాక్యాల నేకరువుపెట్ట సాగెను. తండ్రి యేమియు పలుక లేదు, పెద్దవాని నడిగిన ప్రశ్ననే తరువాత చిన్నకొడుకు నడిగెను. ఆ బాలుడు నోరు తెఱవక క్రీజూపులతో మౌనము వహించి యుండెను, పెదవులనుండి యొక్క మాటయైనను వెలువడ లేదు. తండ్రి పరమసంతోషముతో 'నాయనా, బ్రహ్మము నించుక తెలిసికొన్నవాడవు నీవే. బ్రహ్మస్వ

రూపము మాటల కందునది కా' దని యభినందించెను.

బ్రహ్మమును సమగ్రముగ తెలిసికొంటి మని కొందఱు తలచు తలచుచుందురు. ఒకప్పు డొకచీమ యొకచక్కెరకొండయొద్దకు పోయిన దట. చక్కెరలోని ఒక్కరవతో దానికడుపు నిండెను. మఱొక్కరవను నోట కఱచుకొని అది యింటికి బయలుదేఱినది. దారిలో వచ్చుచున్నప్పుడు ఈతూరి ఆకొండనే ఇంటికి చేర్చుకొందు' ననుకొన్నదట. సంకుచితచిత్తుల తలంపు లిట్లుండును. బ్రహ్మము మాటలకును మనస్సులకును అందని దని వా రెఱుగరు. మానవు డెంత గొప్పవా డైన నగును గాక, బ్రహ్మమునుగూర్చి యతడు గ్రహింపగలిగిన దెంత? శ్రీశుకదేవుడును ఆయనవంటి మహర్షులును చీమలలో పెద్దచీమలు కావచ్చు. వా రైనను ఎనిమిదిపదిరవలకంటె నెక్కువ చక్కెరను మోయజాలరు.

వేదములును పురాణములును గావించు ప్రతిపాదన లెట్టివో మీ రెఱుగుదురా? ఒకడు సముద్రమును జూచె ననుకొనుడు. 'ఎట్లున్నది సముద్ర' మని యెవరైన నడిగిన, చూచిన యతడు నోటి నెంత తెఱవగలడో అంత తెఱచి 'ఆహా! ఏమి దృశ్యము! ఏమి భయంకరములైన కెరటములు! ఏమి ఘోష' అనును. వేదములలోని బ్రహ్మప్రతిపాదన మిట్టే యుండును. బ్రహ్మము ఆనందమయ మని సచ్చిదానంద మని వేదములు చెప్పుచున్నవి.

శుకాదిమహర్షులు బ్రహ్మ మనెడి సముద్రమును తీరమున నిలిచి చూచినవారు, జలమును స్పృశించినవారు. ఆ సముద్రములో వా రెన్నడును మునుగనే లే దని కొంద ఱందురు. మునిగినవారు ఈలోకమునకు మరలి రా లేరు.

బ్రహ్మజ్ఞానప్రాప్తియు బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును సమాధిదశలో కలుగును. ఆ దశలో తర్కము పూర్తిగ ఆగి పోవును. మానవుని మౌన మావహించును. బ్రహ్మస్వరూపమును వర్ణించు శక్తి అతని కుండదు.

ఒకప్పుడు ఉప్పుబొమ్మ యొకటి సముద్రపు లోతును కొలువబోయె నట. (అందఱును నవ్వుదురు.) సముద్ర మెంతలోతో ఇతరులకు దెలుపవలె నను కోరిక దాని కుండెను. కాని, పాపము, ఎప్పటికిని తెలుపజాలకే పోయెను. ఏలయన నీట జొచ్చిన వెంటనే అది కరగి పోయెను. ఇక లోతును దెలుపుట కెవ రున్నారు?

శ్రీ శారదా సూక్తిమంజరి

సృష్టిసమయమున జనులు సత్త్వగుణయుక్తమైన తేజస్సుతో బుట్టిరి. పుట్టినప్పటినుండియు వారు జ్ఞానులే. ఈకారణమువలన జగత్తునకు గల యనిత్యస్వభావమును వారు వెంటనే గ్రహించి దానిని బరిత్యజించి పారమార్థిక సాధన చేయుచుండెడివారు. మిక్కిలి త్వరితముగా వారికి ముక్తి లభించుచుండెను. తన సృష్టి వ్యర్థమై పోవుచుండె నని సృష్టికర్త గ్రహించెను. ఇట్లు ముక్తి నొందిన జ్ఞానులు జగన్నాటకనిర్వాహణమునకు బనికిరాకుండిరి. పిమ్మట, భగవంతుడు సృష్టిని మరల ప్రారంభించి, సత్త్వముతో రజస్తమోగుణములను

గూడ గలిపెను. ఆయనయుద్దేశ మప్పుడు నెఱ వేఱెను.

క్రొత్తగా వచ్చు భక్తజనులకు పూజా మందిరములో, స్వామిసేవావకాశము నిచ్చు చుండవలయును. నవనవోత్సాహపూరితులై వారు శ్రీభగవానుని శ్రద్ధగా సేవింతురు. ఇతరుల కీసేవ ఆయాసకరముగ నుండును. నిజమైన సేవ యనిన వేళాకోళము కాదు. మనము చేయు భగవంతునిసేవలో నేవిధమైన లోపము రాకుండ బహుజాగరూకులమై యుండవలయును. కాని, నిజమే మనగా దయామయుడైన భగవానుడు మన యవివేకమును గ్రహించి మనలను క్షమించుచుండును...... పూజామందిరములో మనము బహుశ్రద్ధతో వ్యవహరించుచు నైవేద్యమును తక్కినయితర సేవలను సరియైన కాలములో చేయుచుండవలయును.

ఆహా! శ్రీగురుమహారాజుగా రెంత బాగుగా పాడెడువారు! ఆయనకంఠ మెంతో మధురముగ నుండెడిది. పాట పాడుచుండినపు డాయన తన్మయులై యుందురు. ఇప్పటికిని ఆయనపాట తీరు నాజ్ఞప్తికి వచ్చుచుండును. అది నాతలపునకు వచ్చినప్పు డితరుల పాటలు మిక్కిలి పేలవములుగా కనబడును. నరేంద్రునికంఠముకూడ మధురముగా నుండెడిది. ఈయూరు విడిచి వెళ్లునప్పు డాతడు నన్ను జూచుటకై వచ్చి కొన్నిపాటలు పాడెను. నాయొద్ద సెలవుపొంది వెళ్లునప్పుడు 'అమ్మా, నాపురుషజన్మను సార్థకము చేసికొని, నేను తురల రాగలిగినచో మిమ్ము తిరిగి దర్శింతును. లేనిచో నిదియే కడసారి చూపు' అని చెప్పెను. 'నాయనా, నీ యుద్దేశ్యమే' మని నిర్ఘాంతపడి యడిగితిని. అందుల కాతడు 'మంచిది! మీదయావిశేషము చేత నేను త్వరలోనే తిరిగి వచ్చెదను' అని బదులు చెప్పెను. గిరీశబాబు కంఠము కూడ మధురమైనదే.

భార్యాభర్తలు మతసాధనలను గుఱించి యేకాభిప్రాయులై యున్నచో, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి వారికి సులభముగా గలుగును.

అమ్మాయీ, ఈవిషయము (=భగవత్సాక్షాత్కారము) ఎట్టిదో నీకు తెలియునా? ఇది యొకశిశువుచేతిలోని కలకండముక్కవంటిది. కొంతమంది యా శిశువును దానిని తమ కిమ్మని ఎంత యడిగినను ఇయ్యడు. కాని తన కిష్టమున్న మఱియొకని కడిగిన వెంటనే ఇచ్చివేయును. తన యావజ్జీవము నొక మనుష్యుడు భగవత్సాక్షాత్కారముకొఱకు ఎన్ని కఠిన సాధనలను చేసినను లాభము లేకుండును. కాని మఱియొకరికి ప్రాయికముగా నేకృషియు లేకయే పరమార్థము లభించును. ఇది భగవంతుని దయపై ఆధారపడియున్నది. ఆయన తన కిష్టమున్నవారికి తనదయను ప్రసాదించును. దైవకృపయే బహుముఖ్యము.

'ఈ లోకము దుఃఖమయము. మేము దైవము నెంత ప్రార్థించినను, మాదుఃఖమున కంతము లేకున్నది' అని యెల్లరు విచారముతో జెప్పుచుందురు. దుఃఖము భగవంతు డనుగ్రహించు వరమే కాని వేఱొకటి కాదు. అది పరమేశ్వరుని దయా చిహ్నము. ఈలోకములో దుఃఖ మనుభవింపని వా రెవ రున్నారు? శ్రీకృష్ణునితో నతని భక్తురాలు బృంద యను

నామె యిట్లు చెప్పెను. 'నీవు దయగలవాడవని యెవరు చెప్పుదురు? నీ రామావతారకాలమున యావజ్జీవము నీకొఱకై సీత నేడ్పించితివి. ఈ శ్రీకృష్ణావతారములో రాధ నీనిమిత్తమై యేడ్చుచున్నది. నీతల్లిదండ్రులు కంసుని చెఱసాలలో నపరిమితబాధ నొందుచు రేయింబవళ్లు నీనామ ముచ్చరించుచు విలపించిరి. అట్లైనను, నే నెందుక నీ నామస్మరణము చేయుచుందును? నీ నామము మరణభయమును సమూలముగ బెకలించి వేయును కనుక నే.''

* * * *

'మ' రచించిన శ్రీరామకృష్ణవచనామృతము చాల బాగున్నది. అతడు శ్రీగురుదేవుని మాటలను యథాతథముగా లిఖించియుండుటయే దీనికి కారణము. ఆహా! ఆమాట లెంత మధురములు! నాలుగైదుపుస్తకములు నింపగల సామగ్రి యాతనియొద్ద నున్నదట. కాని అత డిప్పుడు ముసలివాడై నాడు. ఆపనిని నిర్వహింపగలడో లేడో యని నా సందేహము. ఆ గ్రంథమును విక్రయించి ధనమెంతో గడించి అత డొకచోట వడ్డీకి వేసియుంచెను. జయరామ్బాటిలో నీగృహనిర్మాణమునకై వేయి రూప్యముల నిచ్చుటయే కాక, ఆసందర్భమున తగిలిన యితరవ్యయములనుగూడ నాతడు భరించెను. ఇంతే కాక, నెలనెలకు పదిరూప్యములతడు నాకు పంపుచుండును. నేను కలకత్తాలో నుండునపుడు ఇరువదియో అంతకంటె నెక్కువగనో రూప్యము లిచ్చుచుండును. . . గిరీశుడు కూడ అప్పు డప్పుడు ధన మిచ్చుచుండెను. ఒకప్పు డతడు పదునెనిమిది నెలలవఱకు నాకైన వ్యయమునంతటిని భరించెను. విస్తారముగా ధన మెక్కడ నుండి తెచ్చి యియ్యగలడు? అత డెన్నడును భాగ్యవంతుడు కాడు. అతని జీవితము ప్రారంభదశనుండి అంతనిర్మలమైనది కాదు; దుష్టులతో సహవాసము చేయుచు నాటకములలో వేషము వేయువాడు. కాని, అతనివిశ్వాసము మహాద్భుతము. అందుచేతనే యాతనికి శ్రీరామకృష్ణుల దయ లభించెను. ఈయవతారములో శ్రీరామకృష్ణులు గిరీశు నుద్ధరించిరి. భూమిపై భగవంతు డవతరించినపుడెల్ల, పతితుల నిట్లే ఆదయామయుడు పావనుల నొనర్చుచుండును. గౌరాంగుడు జగాయ్ మధాయ్ (జగన్నాథమాధవులు) అను నిరువుర సోదరులను రక్షించెను. గిరీశునియందు శివాంశము కల దని శ్రీరామకృష్ణు లొక సారి చెప్పిరి.

చరిత్రంలో అపూర్వాధ్యాయం

శ్రీ హీరానందస్వామి

భారతదేశచరిత్రను అన్యదేశాలచరిత్రలతో పోల్చి చూడండి. స్త్రీపురుషవిభేదనిరపేక్షంగా ప్రతివ్యక్తి పెంపొందడానికి అనువుగా సంఘనియమా లీ దేశంలో ఏర్పఱుపబడియున్నట్లు గుర్తిస్తారు. విశ్వచరిత్రలో సంఘనియమాలను ఏర్పఱచినవారు ఎందఱో ఉన్నారు. స్మృతికర్త మనుమహర్షి ఉన్నాడు. సంఘాని కభివృద్ధిని సమకూర్చే కిటుకును గూర్చిన ఆయన ప్రతిపాదన ఆశ్చర్యకరం! ''యత్ర నార్యస్తు నన్దన్తే ప్రీయన్తే తత్ర

దేవతాః "మగువలు ఆనందించే చోట వేల్పులు ప్రీతు లవుతారు అంటున్నాడు మనువు. ఇటువంటి ప్రతిపాదన ఏ దేశపు ఏ చట్టగ్రంథంలో ఉంది? మగువలపట్ల ఒక సంఘం ఏలాగు ప్రవర్తిస్తుందో దాన్నిబట్టి ఆ సంఘునాగరికతను మనం నిర్ణయించవచ్చు. నిప్పుతో మనం చలిబాధ తీర్చుకోవచ్చు, అన్నం వండుకోవచ్చు. వివిధప్రయోజనాలకు దాన్ని వాడుకోవచ్చు. దహించడానికిన్ని నిప్పును ఉపయోగించుకోవచ్చు. సరిగా ఉపయోగించుకోవడం తెలియనివాడు నిప్పును నిందిస్తాడు. మగువలుకూడ మహోన్నత ప్రయోజనాలకు వినియోగార్హ లవుతారు.

పరమార్థమును సాక్షాత్కరించుకొన్న మహర్షులే భారతదేశంలో స్మృతికర్తలుగా వెలిశారు. మగువలూ మగవారూ ఆధ్యాత్మిక వికాసం చెందడానికి సమృద్ధమైన అవకాశం కలిగించే రీతిలో వారు నియమాలు ఏర్పఱచి ఉన్నారు. యోగంలో భ్రంశం కలిగినా, అంతమాత్రంచేత నరకం కానీ హీనజన్మగాని ప్రాప్తించ దట. యోగభ్రష్టుడు పుణ్యాత్ముల లోకమునే పడయుననియు, అచ్చట పెక్కేండ్లు సుఖించి పిమ్మట సదాచారసంపన్నులగు ధనికులయిండ్లలో జన్మించుచుండుననియు భగవద్గీత (VI-41) తెలుపుచున్నది. ఐహికసంపదయే సర్వస్వ మని వారు అభిప్రాయపడలేదు. విశుద్ధియు నియమపరతంత్రతయు గృహస్థజీవితమునకు పునాదులుగ వారు నిర్ణయించారు. కాబట్టి అటువంటి కుటుంబాలలో జన్మించిన బాలబాలికలకుకూడా నియమపరత ఉగ్గుపాలతో అలవడుతుంది. జీవితలక్ష్యం వారు ఆకళించుకోగలరు. కుటుంబవాతావరణంలోనే విశుద్ధియు నిష్ఠయు నుండునేని ఆ కుటుంబము వారికి ధ్యానసిద్ధి తప్పకుండా చేకూరుతుంది.

వారు వ్యర్థభావనలతో వ్యర్థప్రసంగంతో వ్యర్థచర్యలతో కాలాన్ని రిత్తపుచ్చరు. మనలో మానవశక్తియుక్తులు ఎంతగానో వ్యర్థ మవుతూ మనం మానవస్థాయికంటె క్రిందికి దిగజాఱిపోతున్నాం. వ్యక్తిజీవితంలోను కౌటుంబికజీవితంలోను క్రమశిక్షణకు ఏలాంటి ప్రభావం ఉందో తెలిసికోవలెనంటే, అహింస సత్యము అస్తేయం అప్రతిగ్రహం మనోవాక్కర్మశుద్ధి అనువానిశక్తిని చూడండి. సంఘంలో ఉన్న దురాశయాలను దుష్టశక్తులను సంఘవిరోధులను రూపుమాపగలశక్తి అని ఎవడైనా గుర్తించగలుగుతాడు. నియమబద్ధమైన జీవితం గడిపేవాడికే ఈ ప్రపంచం భోగ్యం. భోగానుభూతియే కాక, అతనిలోని ప్రజ్ఞయూ పదును దేఱుతుంది. సృష్టిమర్మాలను అతడు అర్థం చేసుకోగలుగుతాడు. వెంట్రుకంతైనా దారి తప్పకుండా అతడు పురోగమించి మహోన్నతమైన లక్ష్యాన్ని సాధించుకుంటాడు.

సమాజపురోగతికిన్ని, ప్రతి ఒక్కరూ నిర్నిరోధంగా అభివృద్ధిని పరిణతిని పొందడానికిన్ని మహర్షులు చూపిన దారి ఆలాంటిది. అయితే మనకు ఓపిక తక్కువ, పట్టుదల సున్న, సోమరితనంచేత ప్రతిదానికి మనం కుఱుచదారులు వెతుకుతాం. అది తమోగుణప్రభావం. అది మనలను కామినీకాంచనదాసులనుగా చేసివేసుంది.

...ని జీవితాన్ని చూడండి. ప్రపంచచరిత్రలో ఏ పరిశోధకునిలోనూ మనం కని విని యెఱుగనంతటి దీక్షతో ఆయన అనేకసాధనలు చేసి ఒక్కొక్కదానిలోను సిద్ధి పొందాడు. యాభైయేండ్లలో ఆయన ఏం సాధించాడో దానిని మానవసమాజం ఇంతవఱకూ ఆకళించుకోజాలకుంది. భారతీయాధ్యా

త్మిక చరిత్రమంతా పరమహంసదేవునిజీవితంలో ఇమిడిఉం దన్నారు శ్రీ వివేకానందస్వామి.

విద్యార్థులలో నియమబద్ధత లేనిదే, ఉపాధ్యాయులూ విశ్వకళాపరిషత్తులూ వారి కేలాటి బోధనలు చేయజాలకున్నారు. విద్యారంగంలో ప్రస్తుతం ఉన్న చెడుగుల కన్నిటికీ మూలం నియమబద్ధత లేకపోవడమే. నియమానుసరణం అనేటటువంటి పునాది లేకపోతే లౌకికవిద్యకైనా పేరు సార్థకం కాజాలదు. ఏకాగ్రత లేనిదే ఏవిద్యయైనా ఏలాగు అలవడుతుంది? లౌకికవిద్య అధికరించి ధనం గడించి భోగజీవితం గడుపుతుండే వాళ్లకు దానివలన సంతృప్తి ఏమైనా కలుగుతూ ఉందా? సంతుష్టికి పరిపూర్ణతకు నశ్వరములైన లౌకికవస్తులబ్ధి చాలదు.

నియమబద్ధమైన జీవితం ఏలాగు పరమలక్ష్యసాధకం అవుతుం దనడానికి శ్రీ శారదాదేవియు శ్రీరామకృష్ణుడు మహోజ్జ్వలోదాహరణాలు. భార్యాభర్తలుగాను గురుశిష్యులుగాను కలిసిన వీరు మహాద్భుతమూర్తులు. భర్త భార్యకు అన్నము పెట్టుటతో అతని కర్తవ్యం ముగియదు. సంసారసముద్రమును దాటునప్పుడు ఆమె తనకు సహాయురాలు కాతగినరీతిలో ఆమెను తర్ఫీదు చేయవలె. ఉపనిషత్కథలలో మనకు మైత్రేయి యాజ్ఞవల్క్యుల ప్రసిద్ధోదాహరణం కలదు కదా. కేవలం సొమ్ము ఇస్తా నన్న యాజ్ఞవల్క్యుని మైత్రేయి సంసారతరణమునకు అమోఘసాధనమైన బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని అడిగి పొందింది.

శ్రీరామకృష్ణుడు తనకాలములో మేధానిధు లని ప్రసిద్ధి నొందిన కేశవచంద్రసేను, ఈశ్వరచంద్రవిద్యాసాగరుడు శశధరచూడామణి పద్మలోచనుడు బంకిన్ చంద్రఛాటర్జీ మున్నగువారికి ప్రబోధముగూర్చిన గురుదేవుడు. అటువంటివారికి విద్యగఱప సామర్థ్యం గురుదేవున కుంటుందే గాని ప్రపంచంలోని ఏ విశ్వకళాపరిషత్తుకు ఉండదు. మానవజీవిత పరమార్థాన్ని క్షుణ్ణంగా ఎఱిగినవాడు శ్రీరామకృష్ణుడు. విద్యనుగాని ఆత్మనుగాని మానవసంఘాన్నిగాని ఏలాగు వినియోగించుకొనవలెనో ఆయన ఎఱుగును. లోకానికి ఆయన అనుగ్రహించిన మహిష్ఠప్రసాదం మాతృశ్రీయే. భగవద్గీతలో-

> శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం
> తత్పర స్సంయతేన్ద్రియః. (IV-39)

"శ్రద్ధావంతుడున్నూ గురుసేవానిరతుడున్నూ జితేంద్రియుడున్నూ అగు వాడు బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందుతా'డని ఉంది కదా. మాతృశ్రీలో ఆలాంటి ఆశయాలను నింపడం శ్రీరామకృష్ణునికే శక్యమైంది. మహాదారిద్ర్యం అనుభవిస్తూ శరీరకష్టం చేస్తూ మాతృశ్రీ ఆదర్శమైన జీవితం గడపింది. పేదఱికం ఒకవిధంగా మంచిదే, సోమరితనమును అది దరికి రానీయక మనుష్యుని సదా చుఱుకు గల్గి ఉండేటట్లు చేస్తుంది.

1853 వ సంవత్సరం డిసంబరు 22 వ నాడు జయరామ్బాటిలో అవతరించింది మొదలు 1920 వ సంవత్సరం జూలై 20 వ తేది మహాసమాధి నొందేవఱకు గడచిన మాతృశ్రీ జీవితంలో అందం, ఘనత, శాంతి, సరసత, లాలిత్యం, సామరస్యం పిక్కటిల్లుతుంటాయి. పారమార్థికపరుల కుటుంబంలో పుట్టింది. పసిప్రాయంనుండి సోమరితనం ఎఱుగదు, ఇంటిపనులన్నీ చేస్తుండేది. తనదివ్యత తా నెఱిగినా, ఆమె సాధారణమానవాంగనవలెనే బంధువుల మిత్రుల భక్తుల నడుమ మెలగింది. సతీపతుల చిత్తైక్యం శ్రీశారదారామకృష్ణులలో నున్నంతవే ఱెక్కడా కనిపించదంటే అతిశయోక్తి

కాదు. 1867 లో ప్రాణవల్లభుని సన్నిధానంలో తా ననుభవించిన బ్రహ్మానందాన్ని గూర్చి కాలాంతరాన మాతృశ్రీయే శిష్యురాండ్రకిట్లు తెల్పినది—"నా అంతరంగంలో అప్పుడు అమృతభాండం ఉంచినట్లుండేది. ఆసమయంలో నా కిది నిరంతరానుభవం. ఆ అనుభవం ఆ ఆనందం ఈలాంటి దని తెల్పజాలను." అనంతర కాలాన విశ్వమాతగా వెలిసేందుకు తగినట్లామె రూపొందుతుండిన దినా లవి.

అమ్మ పుట్టినింట నిత్యకృత్యాలలో నిమగ్నమై అహోరాత్రములు గడపుతుండంగా ఊరి అమ్మలక్కలు "శారద మగడు పిచ్చివాడై దిగంబరుడై హరి హరి అని అఱస్తూ తిరుగాడుతున్నా డట" అని చెప్పుకోసాగారు. ఆయనకు మతి పోయిం దనడం నిజమా, సాధ్యమా? నిజ మైతే, తాను పుట్టింట కాలక్షేపం చేస్తూండడం తగునా? ఆయనవద్ద కేగి సేవ చేయడం తన కర్తవ్యం కదా అని ఆలోచిస్తున్న శారదకు అందుకు సదవకాశం లభించింది. శ్రీచైతన్యదినోత్సవసమయంలో కొందఱు మహిళలు గంగాస్నానార్థమై కల్కత్తాకు పోతుండినారు. ఆ జట్టులో కలిసి తాను దక్షిణేశ్వరానికి పోదా మని అమ్మ అనుకుంది. రామచంద్ర ముఖర్జీ స్వయంగా ఆమెను పిలుచుకు వెళ్లాడు. అక్కడ శ్రీరామకృష్ణుడో యథాపూర్వాదరంతో శారదను చేరదీసికొన్నాడు. ఆయన ప్రేమాదరాలను చూఱగొన్నప్పు డామె ఆనందాన్ని ఎవ్వరు వర్ణించగలరు? పందికేమి తెలుసు పన్నీటిపరిమళం అన్నట్లు గురుదేవు నఖండాధ్యాత్మికప్రతిభయూ పారమార్థికవైభవమున్నూ పలుగాకులైన లోకులకేం తెలు సని ఆమె అనుకుంది. ప్రాణేశ్వరునికిని పూజ్యురాలగు అత్తగారికిని సేవ చేస్తూ శారదమ్మ దక్షిణేశ్వరంలో ఉంటూవచ్చింది.

భోగానుభవమున కతీతులై ఒకరి నొకరు దైవంగా భజించిన సతీపతులు శ్రీ శారదా రామకృష్ణులు. వారిదాంప త్యంలో మణివిరాజితసువర్ణాక్షరాలతో లిఖింపదగిన మహాసంఘటనం షోడశీపూజ. అది విశ్వచరిత్రంలో అపూర్వాధ్యాయం. అది ఫలహారిణీ కాళీపూజా సుదినం. 1872 వ సంవత్సరం జూను నెల 5వ తేది నాటిరాత్రి శ్రీరామకృష్ణుడు కాళీదేవతకై ప్రత్యేకంగా అమర్చబడిన పీఠంమీద శ్రీ శారదమ్మను కూర్చుండబెట్టి ఆమెయందు లోకజననిని ఆవాహనంచేసి యథావిధిగా పూజించి, పూజావసానమప్పుడు ఆమెకు ఆత్మసమర్పణం కావించుకొని, తన సమస్తసాధనల ఫలమునూ జపమాలను తనదగు సర్వస్వమునూ ఆమె శ్రీచరణములకు సమర్పించాడు.

శ్రీ శారదమ్మ జీవితంలో ముఖ్యాగమనాహ్హాలు—(1) తన నిత్యనైమిత్తికవిధులను సమగ్రంగా నిర్వహిస్తూ, వాటితోకూడా ఆమె సాగించిన నిరంతరాధ్యాత్మికసాధన. (2) అంగీకరిస్తే లక్షలు ధనం సమర్పించడానికి ఆత్రపడుచున్న శిష్యు లెందఱో ఉన్నా శ్రీరామకృష్ణుని పరమవైరాగ్యంతో దీటువచ్చే పరమవైరాగ్యం. (3) కామార్పుకూరులో దక్షిణేశ్వరంలో శ్యామ్పుకూరులో కాశీపూరులో గురుదేవున కామె కావించిన సభక్తికమైన శుశ్రూష.

1886 లో శ్రీరామకృష్ణుడు మహాసమాధి నొందాడు. వియోగదుఃఖం దుర్భరమై, అమ్మ బృందావనానికి వెళ్లింది. అక్క డుండగా శ్రీరామకృష్ణుడు ఆమెకు తఱచు దివ్యదర్శనాలలో అగపడి క్రమక్రమంగా ఊరట కలిగించాడు. శ్రీరామకృష్ణుడు స్థూలదేహంలో లేకపోయినా, అమ్మకు ఆయన సాహచర్యం నిరంతరంగా ఉంటూవచ్చింది. శ్రీరామకృష్ణునకు

నివేదించకుండా ఆమె ఏమీ పుచ్చుకోదు. ఉద్బోధనవసతిలో ఉండంగాకూడ శ్రీరామకృష్ణునిసాహచర్యమున్ను, శ్రీరామకృష్ణుని భజనమునే ఆమె నిత్యకృత్యాల సారం.

శ్రీరామకృష్ణమఠ సేవాసంఘాల నిర్వహణమునకు దిగ్దంతులవంటి శ్రీవివేకానంద - బ్రహ్మానంద ప్రముఖులకుకూడా మార్గదర్శకురాలీమె. శ్రీరామకృష్ణుని శిష్యులకందఱికీ ఆమె అమ్మ - మార్గదర్శకురాలు - ఆశ్వాసకురాలు. 1910లో ఆమె దక్షిణభారత దేశమునకు విచ్చేసినప్పుడు ఆమె శ్రీచరణములందు శ్రీరామకృష్ణానందస్వాముల భక్తిప్రపత్తులు మహోజ్జ్వలంగా వెలుగొందాయి. అనుగ్రహమయమునూ అజ్ఞాతనిగ్రహమున్నూ అయిన మాతృహృదయం శ్రీశారదమ్మది. మంచివారు చెడ్డవారు అనే భేదం లేకుండా ఆమె అందఱి అమ్మ. బిడ్డకు మురికి అంటుకుంటే బిడ్డనెత్తుకొని మురికిని కడిగివేయవలసింది అమ్మకు విధి గదా అని ఆమె వాక్రుచ్చెడిది. సామ్రాజ్ఞ జ్జనని కానిదే ఆలా గన గలదా?

భగవద్గీతలో (IV—18) "కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేదకర్మణి చ కర్మ యః సబుద్ధిమాన్ మనుష్యేషు స యుక్తః కృత్స్నకర్మకృత్" "ఎవడు కర్మమందు ర్మను - కర్మాభావమును అకర్తృత్వమును గాంచునో, ఎవడు అకర్మమందు (=నైష్కర్మ్యమందు) కర్మను (సర్వకర్మల ఆశయమగు బ్రహ్మను) జూచునో అతడే మానవుల కెల్ల బుద్ధిమంతుడు, యోగయుక్తుడు, కృతకృత్యుడు" అని చెప్పబడ్డ శ్లోకార్థమును మాతృశ్రీ తన జీవితంలో ప్రదర్శించింది. గృహస్థజీవితంలోనే పరమలక్ష్యసిద్ధి పొందవచ్చునని చాటడానికి ఆమె చరిత్రం మహిళలకు ప్రమాణం.

మగువకు ఆభరణం లజ్జ. సదా ఆ ఆభరణంతో శోభించింది మాతృశ్రీ. సరస్వతీదేవియే శారదగా అవతరించిందని శ్రీరామకృష్ణు డొకసారి వక్కాణించాడు. అయితే దివ్యసౌందర్యాన్ని ఆమె మఱుగుపఱచుకొంది. ఎందుకంటె ఆలాంటి సౌందర్యాన్ని జూచి భోగ్యబుద్ధిని పొందకుండా ఉపాస్యబుద్ధి నిలుపుకోగల సత్త్వం ఈకాలంవారికి ఉండదు. కావున వారు పెడదారిలో అడుగుపెట్టి అనర్థానికి గురి కావచ్చు.

ఆమె ఉపదేశాలు వాక్యరూపంలో కంటె హెచ్చుగా స్వానుష్ఠానరూపంలో వెలుగొందాయి. నిజంగా ఇదొక లోకోత్తరమైన ఆచార్యకం. ఆమె నిర్యాణానికి ఐదు దినాలు ముందు అన్నపూర్ణామాత అనే భక్తురాలు ఆమెను దర్శింపవచ్చింది. ఆమెకు అమ్మ కావించిన ఉపదేశం, ఉపదేశాలలో తలమానికం. అమ్మ ఈలా గుపదేశించింది. "మనశ్శాంతి కావాలంటె, ఒరులలో తప్పులెన్నడం మాను. నీలోని తప్పులనే గుర్తుంచుకో. పరాయివా రెవ్వరూ లేరు. లోక మంతా నీ సొంతమే నమ్మా". 'చీపురుకట్టనైనా అలక్ష్యం చేయకూడదు' అన్నది మఱొక సందర్భంలో.

భువియం దవతరించి సుఖదుఃఖాలలో పాల్గొంటూ మనమధ్య మెలగుతూనే విశ్వాదర్శమైన జీవితం గడపిన మాతృశ్రీ సంసారార్ణవమున నష్టమార్గులైన వారికి సరిదారి చూపే మహోన్నతప్రజ్వల దీపస్తంభం.

పవిత్రం చరితం యస్యాః పవిత్రం జీవనం తథా
పవిత్రతా స్వరూపిణ్యై తస్యై కుర్మో నమోనమః.
ఎవతె జీవనచరితము ల్పావనాలో యెవతె రూపుగాంచినయట్టి పావనతయొ
అట్టి మాశారదమ్మ పదాబ్జములకు భక్తి నిడియెద శిర సొగ్గి ప్రణతిశతము.

మాతృ శారద

వెలుపలి ప్రపంచమే మానవులను ఆకర్షించుచుండును. మానవతతిలో దానిచే ఆకృష్టులగువారే అధికసంఖ్యాకులు. వారి యభిప్రాయమున ఈ యైహికప్రపంచమే అన్నిటికన్న ఎక్కువ నిజము. కాని పరమార్థమును సాక్షాత్కరించుకొన్న ఋషుల యభిప్రాయము వేఱు. ఆ ఋషులనిర్ణయమును ఈ యైహికపరునకు చెప్పితిమేని అతడు నమ్మడు ఆమోదింపడు. పరమఋషుల నిర్ణయమును అర్థము చేసికొనవలయుననిన పైమెట్టు ప్రతిభ కావలయును. ఎన్నో సంవత్సరములు నియమనిష్ఠలతో జీవితము గడపి సాధనలు చేసిన వారికే ఆపైమెట్టు ప్రతిభ అలవడును. కావున ఐహికసంగమును వదలించుకొనుటకును వస్తుయథార్థస్వరూపమును గ్రహించుటకును మానవునిప్రతిభ సమర్థమైనదిగ కావలయునేని దానిని సాధించుటకు అనుసరింపవలసిన నియమావళిని మహర్షులు ఏర్పఱచియున్నారు.

మానవస్వభావమును వ్యక్తులప్రవణతలను అభిరుచులను సునిశితముగ పరిశీలించి, తత్పరిశీలనాఫలితముగ ఏర్పఱుపబడినవే వర్ణాశ్రమధర్మములు. ఏదేనొకవర్ణమునకు ఆధిక్యమును కల్పించుటకో నిరంకుశాధికారము నర్పించుటకో ఏర్పడినవి కావు ఈ వ్యవస్థలు. వ్యక్తికిని సంఘమునకును లాభప్రదములుగ నుండవలెననెడి యుద్దేశముతో ఏర్పఱుపబడినవే యవి. వ్యక్తులగుణకర్మలను బట్టియే వర్ణవిభేద మేర్పఱుపబడినది. "చాతుర్వర్ణ్యం మయా సృష్టం గుణకర్మవిభాగశః" అని శ్రీ గీతాచార్యుడు వక్కాణించెను. ప్రతివర్ణమును ప్రతి ఆశ్రమమును దాని స్థానమున అది గొప్పదే. ఏ వర్ణమువా రావర్ణధర్మములను ఏయాశ్రమము వా రాయాశ్రమధర్మములను యథావిధిగ ననుష్ఠించిన వ్యక్తికి జీవితలక్ష్యము సిద్ధించుననియు సంఘమునకు లాభకరముగ నుండుననియు మహర్షుల విశ్వాసము. వ్యాసమహర్షి మహాభారతమున ఒక పతివ్రతయు ఒక ధర్మవ్యాధుడును కేవలము తమ విహితకృత్యములను యథావిధిగను సభక్తికముగను నిర్వర్తించుటచే పరమజ్ఞానసిద్ధిని బడసినరీతిని తెలిపియున్నాడు. "స్వకర్మణా త మభ్యర్చ్య సిద్ధిం విన్దతి మానవః" "తనకు విహితమైన కర్మ నాచరించుటచే భగవంతు నారాధించి మానవుడు సిద్ధి నొందుచున్నా"డని చెప్పిన శ్రీకృష్ణుడును వ్యాసమహర్షితో నేకాభిప్రాయుడే.

ఇటువంటి యుపదేశములు ఎన్నిపర్యాయములు కావించినను అనుష్ఠించిచూపినను మానవు లేమో మరల మరల జఘన్యాశయములవంకకు మొగ్గుచుండుట వారి స్వభావము. కావున మానవులను చక్కబఱచుటకై భగవంతుడో ఆయన పరివారమో భువియందు అవతరింపవలసి వచ్చుచుండును.

పరమప్రకృతి పరమపురుషునికి సహాయముగ జగజ్జనసముద్ధరణమునకై మాతృశ్రీ శారదాదేవిగా అవతరించినది. సరళస్వభావమైన పల్లెపడుచుగ నవతరించినది. ఆమెజీవితమున వెలుపలికి కొట్టవచ్చినట్లు కనబడు సంభవములు లేవు. అద్భుతలీలలు లేవు. వైభవాడంబరప్రదర్శనము లేదు. ప్రభాతమున మంచునీరు నిశ్శబ్దముగ పడి లక్షలకొలది పుష్పములకు వికాస మొనగూర్చునట్లు నడచినది ఆమె యవతారకార్యము. ఆశ్రయించినవారి కెల్ల ఆమెయనుగ్రహము సుప్రాపమే. స్వకీయజీవితము బాహ్యమునకు కూడ మహోన్నతముగను మన అవగాహనకు అందనిదిగను

ఉండునేని దాని నాదర్శముగ గ్రహించు టెట్లు? కావున ఆమె తనలోని దివ్యాంశముసకంటె మానవాంశమునే అధికముగ ప్రదర్శించెను. ఆమె ఎదుటివారికన్నులను మిఱుమిట్లుగొలుపక చందమామ చలివెలుగులవలె ఆహ్లాదమును ఆప్యాయనమును గూర్చెడిది. చందమామ అందఱికిని మామయైనట్లు అమ్మయు అందఱికిని అమ్మయే. ఐనను ఆమె తనలోని దివ్యాంశమును చూపకే పోలేదు. మిక్కిలి ఆంతరంగికులకు కొందఱికి చూపనే చూపినది, ఇతరులకు మాత్ర మామె కేవలము ప్రేమపూర్ణయగు జనని. పుత్రిగా సోదరిగా సతిగా మాతగా ఆమె ఆదర్శజీవితమును గడపి ఆధ్యాత్మికజీవితమునకు ఏస్థానమును ప్రతికూలము కాదు అని నిరూపించెను.

మన స్మృతికర్తలు మానవజీవితమును నాలుగువిభాగములుగ గుర్తించి విభాగములను ఆశ్రమములని పేర్కొనిరి: బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము, వానప్రస్థము, సన్న్యాసము. వీనిలో బాధ్యత తక్కినవానికంటె గార్హస్థ్యమున కెక్కువ. గృహస్థుడే సంఘమున కవలంబము. తక్కిన మూడుఆశ్రమాలు అతనిని జుట్టియుండును. సంఘమున ధర్మపరతగాని పతనముగాని అతనిపై నాధారపడియుండును. తరువాతి తరాలవారికి చక్కని విద్య యలవడుటకు ఆనుకూల్యములను సమకూర్పవలసినవాడును వానప్రస్థులయు సన్న్యాసులయు పోషణ నిర్వహింపవలసినవాడును గృహస్థుడే.

గృహస్థుడు నిర్వహింపవలసిన బాధ్యతలకు ఋషులు పంచయజ్ఞములని పేరుపెట్టిరి. దేవఋణమును ఋషిఋణమును పితృఋణమును గృహస్థుడు తీర్చుకోవలెను. నిత్యకర్మానుష్ఠానముచే దేవఋణమును, వేదాధ్యయనముచే ఋషిఋణమును, శ్రాద్ధకరణముచే పితృఋణమును తీరును. అతిథిఅభ్యాగతులను అతడాదరింపవలయును. పశుపక్ష్యాదులను పోషింపవలయును. ఆదర్శగృహస్థునకు ఇన్ని ఋణములను తీర్చుకొనవలసిన బాధ్యత కలదు.

బాధ్యతలు మిక్కుట మనిపించును కాని ఈ నియమావళిని పాటించిననే జీవితమున పురోగతి కలుగును. మనస్సునకు శాంతి చేకూరును. కాని చరిత్రలో వింత ఏ మనగ ప్రజలు తమ హక్కులను మాత్రము జ్ఞప్తి యుంచుకొందురు. బాధ్యతలను విస్మరించుచుందురు. స్వార్థపరత దురాక్రమణము గర్వము ఇటువంటివి హెచ్చి ఉదారగుణములు అడుగున బడుచుండును. అడుగునబడిన వానిని పైకి తెచ్చుటకును భారత జీవితలక్ష్యపుమేలిమిని మరల స్థాపించుటకును మనలను సంసారబంధమునుండి విడిపించుటకును మాతృశ్రీ భువిపై నవతరించినది.

ఆమె నాలుగువిధములైన భూమికలను నిర్వహింపవలసియుండెను. (1) సంరక్షకిగా (2) ఆదర్శగృహిణిగా (3) ఆదర్శసన్యాసినిగా (4) ఆదర్శమహిళగా. ఇన్ని ఆదర్శములను ఆమె తనలో ఎట్లు సమన్వయించుకొనెనో పరిశీలింపవలయును.

కరుణయు రక్షణప్రవణతయు మాతృశ్రీలో శైశవమునుండియే కనవచ్చుచుండినవి. ఆజిల్లాలో పెనుకాటకము దాపురించినది. ఆమెతండ్రి పేదవాడైనను ఉన్నంతలో పేదలకు అన్నదానము చేయుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు వంటవార్పులు రాత్రివఱకు సాగుచుండెడివి. ఆకలిచే నకనకపడువారు వడ్డించిన అన్నము వేడి స్పర్శసహముగునంత తగ్గువఱకు వేచియుండజాలక ఆత్రపడుచుండగ పదునొకండు సంవత్సరములవయస్సు గల శారద వారిపరిస్థితిని గని మనస్సు కరగి అన్నము చల్లబడునట్లు

విసనకఱ్ఱతో వీచెడిది. ఆధ్యాత్మికమైన వెలుగును కోరి తన్ను సమీపించెడివారిలో పలు అంతస్తులవా రున్నను ఎట్టి భేదమును పాటింపక సమానాదరముతో అందఱిని ఆమె చేరదీసెడిది. పల్లమునకు పాఱు ప్రవాహమువలె ఆమెకృప పతితులమీదికి నిమ్నులమీదికి మఱింత వేగముగ ప్రవహించెడిది. అరుదైన సందర్భములలో ఆమెలోని దివ్యత్వము ప్రకటమైనప్పుడు ఆమె నోట నిర్వృతిప్రదములైన వాక్యములు వెలువడెడివి. ఒకభక్తుడు ఆమెచరణము లంటి తన పాపాలబరువును ఆమెకు సోకింప వెనుదీయగా ఆమె ఇట్లనెను. నాయనా, ఏల సంకోచింతువు? మేము పుట్టినదే ఇందుకు. మీ పాపాలను దుఃఖాలను మేము అంగీకరింపకున్నచో వేఱెవ రంగీకరింతురు? పాపులయు దుఃఖితులయు బాధ్యతలను ఎవరు వహింతురు?

పతితులస్పర్శచే అప్పుడప్పుడామెకు మిక్కుటమైన దేహబాధలు ఒడలిమంటలు కలిగెడివి. కాని ఆమె మాతృహృదయము భక్తుల కాశ్రయ మిచ్చుటకు వెనుదీసి యెఱుగదు. అందఱిని ఆమె రానిచ్చెడిది. ఆమె యనుచరులు కొందఱు "అమ్మా, అర్హతను గుర్తించి ఆదరింపు" మని బోధించెడివారు. అందు కామె "నేను అందఱికిని అమ్మను కదా. వచ్చినవారి నెల్ల ఊరడించుట నావిధి కదా" అని చెప్పెడిది. అవతారమూర్తితప్ప ఇట్టి యభయప్రదానమును ఎవరు చేయగలరు? విభీషణుని చేరదీయరాదు అని సుగ్రీవుడు పట్టుపట్టినప్పుడు శ్రీరామచంద్రుడు చెప్పిన వాక్యము మనకు జ్ఞప్తికి రాకతప్పదు. "విభీషణుడు రావణుని తమ్ముడు ఏదో దురుద్దేశముతోనే వచ్చియుండు" నని సుగ్రీవు డనెను. అందుకు శ్రీరాముడు చెప్పిన జవాబు.

సకృదేవ ప్రపన్నాయ
త వాస్మీతి చ యాచతే
అభయం సర్వభూతేభ్యో
దదా మ్యేత ద్వ్రతం మమ
ఆన యైనం హరిశ్రేష్ఠ
దత్త మ స్యాభయం మయా
విభీషణో వా సుగ్రీవ
యది వా రావణః స్వయమ్.

"ఒక్కసారి శరణుకోరి 'నేను నీవాడ' నని ఎవడు యాచించునో అతనికి సర్వభూతముల బారినుండి అభయ మిచ్చుట నావ్రతము. వానరోత్తమా సుగ్రీవా, వచ్చినవాడు విభీషణుడుగానీ, స్వయముగ రావణుడేగానీ అతనికి నే నభయ మిచ్చియైనది. కావున అతనిని పిలుచుకొనిరమ్ము." (రామాయణము యుద్ధకాండము XVIII-33-35) పతితులమీదికి ప్రసరించిన మాతృశ్రీకృపయు నట్టిదే. వర్ణవర్గ మతభేదములను పాటింపక ఆమె యనుగ్రహించెడిది. జయరాంబాటిగ్రామములో నుండిన దారిదోపిడిగాండ్రగు మహమ్మదీయులపట్ల సైతము ఆమె మాతృవాత్సల్యముతో మెలగెను. వారిజాతిగాని వృత్తిగాని ఆమెప్రేమను మార్పొందింపలేదు.

సామాన్యమానవులు ఆమె నవగాహన చేసికొనజాలరు. ఆమెస్వరూపమును ఏరవంతయైన గ్రహింపగోరుదుమేని ఆధ్యాత్మికదిగ్గంతులైన శ్రీరామకృష్ణుని ప్రత్యక్షశిష్యుల సూక్తులను రచనలను గనవలయును. ఒకజాబులో శ్రీ ప్రేమానందస్వామి ఆమెనుగూర్చి ఇట్లు వ్రాసెను. "మాతృశ్రీని ఎవ రర్థము చేసికొనిరి? ఎవ రర్థము చేసికొనగలరు? సీతనుగూర్చి సావిత్రినిగూర్చి విష్ణుప్రియనుగూర్చి రాధారాణినిగూర్చి మీరు వినియున్నారు. వారందఱి కంటె చాల పైమెట్టు నధిష్ఠించినది మాతృశ్రీ.

ఆమెలో దివ్యశక్తులు జాడగానైన కనిపించెడివి కావు. శ్రీరామకృష్ణునిలో విద్యాశక్తి లుండెడివి. ఆయన భావోద్రేకములను సమాధులను పలుసందర్భములలో చూచియున్నాము. మాతృశ్రీలో విద్యాశక్తులుసైతము కనిపించెడివి కావు. అది ఎంతటి యుత్కృష్టప్రభావము! ఎందఱు ఆమెనాశ్రయింప క్రిక్కిఱిసెడివారో చూచుచున్నారు కదా. మనము జీర్ణించుకోలేని విషమును అమ్మ వంకకు నెట్టివేయుచున్నాము. ఆమె యేమో అందఱికి ఆశ్రయ మిచ్చుచున్నది. అనంతము కదా ఆమె ప్రభావము! అపారము కదా ఆమెకృప! మాతృశ్రీకి జయము! మనసంగతి ఎందుకు? శ్రీరామకృష్ణునిలోసైతము ఇటువంటి అనాలోచితవిశేషాశేష లోకశరణ్యత కానము. సునిశితముగ పరీక్షించియే ఆయన ఎవరినిగాని దరిజేర నిచ్చెడివాడు. మఱి మాతృశ్రీయో ఆశ్చర్యము! అద్భుతము! ఆమె అందఱికి శరణ మొసగుచున్నది. అందఱిపాపములను జీర్ణించుకొనుచున్నది. అమ్మ! అమ్మ! అమ్మకు జయము!''

మొదట పుట్టినింటిలోగాని పిమ్మట దక్షిణేశ్వరమునగాని కామార్పుకురునకాని మరల జయరాంబాటిలోగాని ఆమెజీవితము నిర్వ్యాజ నిరంతరసేవామయము. జయరాంబాటిలో తమ్ములను విచారించుకొనుట వంటవార్పులు ఆవులకు మేతపెట్టుట మున్నగు నన్నిపనులను ఆమె యొక్కతే నిర్వహించెడిది. దక్షిణేశ్వరమున అత్తగారికే గాక కారణజన్ముడగు శ్రీరామకృష్ణునకును ఆయనయొద్దకు వచ్చు భక్తబృందమునకును ఆమె పరిచర్య చేయవలసియుండెడిది. అన్నపానములను ఒక్కొక్కరికొక్కొక్కరీతి తయారు చేయవలసియుండెడిది. కాని దివ్యపురుషుడగు శ్రీరామకృష్ణుని సన్నిధానప్రభావముచే ఆమెకీ సేవా కార్యక్రమము మహానంద మొసగూర్చుచుండెడిది. అనంతరము జయరాంబాటిలో ఆమె గడపిన జీవితమునుగూర్చి శ్రీ ప్రేమానందస్వామి ఒకజాబులో నిట్లు వ్రాసెను. ''మహోన్నతసామ్రాజ్ఞి స్వేచ్ఛచేతనే పేద మహిళగా నవతరించినది. నేల నూడ్చునదామెయే. గిన్నెలను తోమునది ఆమెయే. వడ్లు దంచుకొనునదామెయే. భక్తులు భుజించిన పిమ్మట ఎంగిలాకు లెత్తి శుద్ధము చేయునదియు ఆమెయే. గృహిణులకు దారి చూపుటకై జయరాంబాటిలో ఆమె నానాకష్టములకు లోనగుచుండెను. ఆత్యంతికమైన సహనము అపారమైనకృప సమగ్రమైన నిరహంకారత ఆమెలో రూపుదాల్చినది.

శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము కమార్పుకూరులో నుండిన దినములలో అన్నములోనికి ఉప్పుసైతము లేనంతదరిద్రస్థితిలో ఆమె యుండినను ఎవ్వరికిని ఆమె దానిని తెలియనీయలేదు. కమర్పుకూరునకు వచ్చు సాధువులకు ఆమె ఆతిథ్యమును సలుపుచునే యుండినది.

ఆమె గృహిణిజీవితమును గడపినను అది త్యాగముతోను సేవాపరతతోను నిండినది. త్యాగప్రవణుల కెల్ల ఆమె జీవిత మొక గుణపాఠము. సంసారసంగము బొత్తుగ లేక ఆధ్యాత్మిక సాధనలతోను అనుభూతులతోను వ్యాప్తమైయుండె నామె జీవితము. ఆమెకు దినము నిశీథానంతరము మూడుగంటలకు ప్రారంభమై రాత్రి 11 గంటలవఱకు సాగెడిది. ప్రాతస్సంధ్యకు మునుపటి గంటలును అనంతరము తీఱికగల గంటలును ఆమెకు ధ్యానజపములతో గడచెడివి. తాను జగజ్జనని యైనను భక్తులకు దారిచూపుటకై ఆమె ఆధ్యాత్మికసాధనలను చేసెను. ఒకదినము

కాదు రెండు దినములు కావు. లేచి నడమాడ జాలని దశ వచ్చువఱకు జీవితకాలమంతయు ఆమె సాధనలు చేయుచునే యుండెను. శిష్యులకు ఆమె ఈలాగు చెప్పెడిది. "నాయొద్దనున్న దానిని మంత్రోపదేశ మప్పుడే మీకు నే నిచ్చివేసితిని. వెంటనే మనశ్శాంతి పొందగోరుదురేని విహితమైన ఆధ్యాత్మిక సాధనలను చేయుడు. చేయకున్నచో దేహపతనానంతరమే కాని సిద్ధి నొంద జాలరు."

తల్లిదండ్రులున్నంతవఱకు పుత్త్రిగా వారికి తాను చేయవలసిన విధుల నెల్ల చేయుచు గృహకృత్యముల నిర్వహించుచు శుశ్రూషించుచుండెను. అక్క కాబట్టి తమ్ములకు తాను చేయవలసిన వానినెల్ల చేసెను, వారి కుటుంబములను విచారించుకొనెను. వలసినప్పుడు ధనసాహాయ్యముసైతము చేసెను. ఆమె ఆదర్శగృహిణి. సీతవంటి యొకమహిళ ఉండుట సుసంభవమా అని ప్రజలు సందేహింపజొచ్చిన కాలమున మాతృశ్రీ సీత గడపిన జీవితమువంటి జీవితము ప్రత్యక్షముగ గడపి సంశయాత్ములకు చూపెను.

జయరాంబాటిలో ఆమె యుండగా భర్తకు పిచ్చి పట్టిన దని వార్త చెవిని బడెను. ఆయన పిలుపును నిరీక్షించుచుండిన ఈమె ఆ సందర్భమున ఆయనచెంత నుండుటే తనకు విధాయకమని యెంచెను. కాబట్టి భయసంశయములతో దక్షిణేశ్వరమునకు బయలువెడలినది. పోయి చూడగా తాను విన్న వదంతు లన్నియు అసత్యము లనుట బోధపడెను. కొన్ని యేండ్లకు మునుపు కామార్పుకూరులో చూచినప్పుడు శ్రీరామకృష్ణుడు తనయెడ నెంత ప్రేమపూర్ణుడుగ నుండెనో ఇప్పుడును అట్లే యుండెను. కాని ప్రస్తుత మాయనకు తన పరిచర్యయు సాహాయ్యమును ఆవశ్యకము లని ఆమె గుర్తించెను. సుదీర్ఘ ప్రగాఢతపస్సాధనలచే ఆయన దేహము కృశించి ఉపచారసాపేక్షమై యుండెను. అప్పటినుండి ఆమె ప్రాయికముగా భర్తృనిర్యాణమువఱకు ఆయనచెంతనే యుండి శుశ్రూషించుచుండెను. దక్షిణేశ్వరమున ఆమె నడవడిని కంటి మేని శ్రీరామకృష్ణసేవతప్ప ఆమెకు వేఱొక యపేక్షితము లేదనుట స్పష్టపడును. ఆమె వచ్చిన క్రొత్తలో శ్రీరామకృష్ణు డొకసారి యామెను "నన్ను మాయాగర్తమునకు దింపుద మను కోర్కె నీ కున్నదా" అని యడిగెను. తడుముకొనక వెంటనే ఆమె ఇట్లనెను. "అలాగు నే నేల చేయవలయును! ఆధ్యాత్మికజీవితమార్గమున మీకు తోడ్పడుటకే నేను వచ్చితిని." ఆమె శీలోదాత్తతకును జీవిత పవిత్రతకును ప్రమాణమైనది ఈ ప్రత్యుత్తరము.

ఈ వాక్యనిగూఢార్థమును గ్రహింపగలవాడు శ్రీరామకృష్ణు డొక్కడే. ఆధ్యాత్మిక జీవితమున తన కామె తోడ్పడినరీతిని అభినందించుచు అనంతరకాలమున ఆయన స్వశిష్యులతో ని ట్లనెను. "ఆమెలో అంతటి పవిత్రత లేకుండిన ఆమె ప్రలోభనములకు లోబడి నే నేమై యుందునో ఎవ రెఱుగుదురు?" శ్రీశారదాసుగుణసంపదకు గురుదేవుని ఈ వాక్యమును మించిన ప్రమాణ ముండబోదు. సరళమైన ఈవాక్యము ఆత్మనిగ్రహమందును ఆధ్యాత్మికపరతయందును మాతృశ్రీ గురుదేవునకు దీటువచ్చునదే అని స్పష్టపఱచుచున్నది.

ఆదర్శహిందూగృహిణి ఐనందుల కనురూపముగా ఆమె సకలాశయములును శ్రీరామకృష్ణునాశయముల కభిన్నములు. ఆయన యాశయముల నన్నిటిని ఆమె చక్కగా జీర్ణించుకొని తనవిగ చేసికొనెను. ఇప్పటి ప్రపంచమునకు శ్రీరామకృష్ణుడు ప్రసాదించినవానిలో

అన్నిటిని మించినది వైరాగ్యమని ఆమె వక్కాణించెను. ఒకప్పు డొకభక్తుడు శ్రీరామకృష్ణున కపారధనవిరాళము సమర్పింపగోరెను. కాని ఆయన మూర్తీభవించిన వైరాగ్యమే కావున ధనమును కూడబెట్టుకొను తలంపే ఆయనకు గిట్టదు. కావున "ఇక నెప్పుడు ఈ మాట నెత్తకు" అని ఆభక్తుని హెచ్చరించెను. ఐనను "మాతృశ్రీకి ఆక్షేప ముండనిచో ఈధనమును నీ వామెకీయ వచ్చును" అని శ్రీరామకృష్ణు డనెను. స్వీకరింప నిరాకరించుచు అమ్మ శ్రీరామకృష్ణునితో నిట్లనెను: "ప్రజలందఱు నిన్ను నీ వైరాగ్యమును బట్టియే పూజించుచున్నారు. ఈధనమును నేను గైకొందునేని నీకొఱకే కదా వెచ్చింతును. కావున దానిని నే నెట్లు స్వీకరింతును?" ఈపలుకులు శ్రీరామకృష్ణునకు అత్యంతప్రీతికరములుగ నుండె నట.

శ్రీరామకృష్ణునిఆదేశాలను అమ్మ అక్షరాల పాటించినది. మానవస్వభావమును చక్కగా నెఱిగిన గురుదేవుడు "ఎవరిని గాని పైసా ఐనను అడుగకూడ" దని అమ్మకు చెప్పియుండెను. "కమార్పుకూరులో నుండుము. ధాన్యమును శాకములను నీవే పండించుకొని భుజింపవలసినది. ఒరులసాయము కోరవలసిన యవకాశ ముండరాదు" అనియు ఆయన చెప్పియుండెను. ఈసలహాను ఆమె "తు. చ" తప్పక పాటించిన రీతిని మన మెఱుగుదుము.

ఇక నామె మాతృభావము అనన్యాదృశము. భువియందు ఏతల్లియు తన బిడ్డలను ఆమె ప్రేమించినంతగ ప్రేమించి యుండదు. ఆమె వహించినంత యక్కఱ వహించి యుండదు. ఇది ఆమె నాశ్రయించిన ఎల్లరిస్వానుభవమే. ఆమె సన్న్యాసులకు మాత్రమే కాదు తల్లి, అందఱికిని తల్లియే. సంసారమును త్యజింపవలె ననెడి తీవ్రమైన యుబలాటముతో వచ్చిన వారితో నామె "ఔను, ఏ మున్నది సంసారములో? మీరు కావించుకొన్న నిశ్చయము సరియైనదే" అని చెప్పెడిది. కాని ఇంకను విషయసంగ మున్నవారు వచ్చినప్పుడు వారితో "కాషాయవస్త్రములు ధరించుటయే జీవితచరమలక్ష్యమా ఏమి?" భగవంతునందు ప్రగాఢమైన భక్తి యుండవలె ననుటే పరమార్థము.సన్న్యసించు టెందులకు?" అని చెప్పెడిది. తమతమయభిలాషానురూపమైన జవాబును విని ఉభయవర్గముల వారును సంతోషించిరి.

మాతృశ్రీ శ్రీరామకృష్ణున కెంత విధేయురాలుగ నుండెడిదో మనము గుర్తించియున్నాము. కాని మాతృవాత్సల్యవిషయమున ఆయనసైతము ఆమెను మార్పలేదు. ఎప్పుడైన ఆమెకు గల మాతృవాత్సల్యమునకు ప్రతికూలముగ గురుదేవుడు మాటాడునేని అట్లాయన జోక్యము కలుగజేసికొనుట తన కప్రియ మని ఆమె సూచించెడిది. అప్పు డాయన ఆమె వాత్సల్యగరిమను గుర్తించి తానే లోబడిపోయెడివాడు. ఒకప్పుడు దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చిన భక్తులకును పరిసరప్రాంతశిశువులకును ఆమె ప్రసాదమును మధురభక్ష్యములను ధారాళముగ పంచి పెట్టుచుండుటను చూచి గురుదేవుడు "ఈలాగు వెచ్చింతువేని ఎట్లు ఆగగలవు?" అని యడిగెను. ఈమాట అమ్మకు నచ్చలేదు. కొన్ని నిమిషములు మౌనముగ నుండి మోము ముడుచుకొని చరచర నడచి పోయెను. గురుదేవుడు వెంటనే పరిస్థితిని గ్రహించి ఆమెను సమాధానపఱుపు మని తన అన్నకుమారుడైన రామలాలును పంపెను.

మఱొకప్పుడు కూడ మాతృశ్రీ గురుదేవుని కంటె భిన్నాభిప్రాయురా లయ్యెను. శ్రీరామకృష్ణుడు ఆధ్యాత్మికాచార్యకమున ఎంత కచ్చి

తముగ నుండెడివాడో మన మెఱుగుదుము. భక్తులలో ముఖ్యముగ యువకుల పురోభివృద్ధి విషయమును ఆయన కనుపెట్టుచుండును. వారు పెడదారిని అడుగుపెట్టినప్పుడెల్ల సరిదిద్దుచుండెను. ఒక్కొక్కరు ఏమి భుజింపవలసినది ఎంత భుజింపవలసినది అను విషయమునుకూడ ఆయనయే నిర్ణయించెడివాడు. ఒకనాడు ఆయన బాబురామును (ప్రేమానందస్వామిని) "రాత్రులందు ఎన్ని చప్పాతులు తినుచున్నా" వని యడిగెను. "ఐదాఱు చప్పాతులు తిందు" నని అత డనెను. "అన్ని చప్పాతు లేల తినుచున్నావు" అని గురుదేవు డడిగెను. "అమ్మ పెట్టినది తినుచున్నాను" అని యత డనెను. అంత గురుదేవుడు "మితిమీఱినతిండి పెట్టి శిష్యుల ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధిని చెడగొట్టుచున్నా"వని మాతృశ్రీతో ననగా ఆమె "రెండు చప్పాతులు ఎక్కువ తినినందుకు మీ రింతగ బాధపడ నేల ? వారి యోగక్షేమమును నేను చూచుకొందును లెండి. తిన్నందుకు వారిపై కోపపడకుడు" అని బదులుచెప్పెను. ఆమె భుక్తిముక్తిప్రదాయిని యగు శక్తి కదా. కాబట్టి శిష్యుల పురోభివృద్ధి చెడ దని గట్టిగా చెప్పుటకు ఆమెకే సాధ్యపడినది.

మహిళాధర్మమునకు ఆమె పరమాదర్శము. భారతీయమహిళాధర్మమునకు శ్రీరామకృష్ణుడీమెను పరమలక్ష్యముగ భావించె నని సోదరి నివేదిత తెలిపియున్నది. పల్లెవాతావరణమున పుట్టిపెరిగిన యామెకు సిగ్గు మిక్కుటము. మేలిముసుగు లేకుండ మగవారియెదుటికి వచ్చెడిది కాదు. ఉన్న చోటు ఎవరికిని తెలియనీయకుండెడిది. దక్షిణేశ్వరమున ఆమె ఉన్న దినములలో ఎవరికంటికిని ఆమె కనిపించెడిది కాదు. దక్షిణేశ్వరపుగుడికార్యనిర్వాహకుడు ఆమె ఇక్కడ ఉన్న దని వినుచున్నాము. కాని ఎన్నడును కనిపించినది కాదు" అనెను. అంత నిరాడంబరత, అంత సిగ్గు ఆమెకు! కాని ఇవి పతికి ఆమె చేయవలసిన కర్తవ్యములకు అడ్డుతగులలేదు. వేగుజామున లేచి ఇతరులెవరును మేలుకొనుటకు ముందే గంగలో ఆమె స్నానాదికములను ముగించెడిది. గుడిలో గుంపంతయు పోవువఱకు వేచి యుండి మధ్యాహ్నము శిరోజముల తడియార్చుకొనుటకు రవంత వెలుపలికి వచ్చెడిది.

వసతులు తక్కువగ నుండుట, శరీరకష్టము– ఇవి ఆమె కొక లెక్కకాదు. దక్షిణేశ్వరమున వంటకు, వస్తువు లుంచుకొనుటకు,వచ్చినవారిని కూర్చుండబెట్టుకొనుటకు– వీని కంతటికిని ఉన్న గది ఒక్కటే, చాల చిన్నది. చిఱుచాపయే ఆమె పాన్పు. పదుమూడుసంవత్సరములు తా నుండిన ఆగదిని గూర్చి అనంతరకాలమున తన మేనకోడండ్రతో చెప్పుచు "మీ రెవ్వరును ఒక్కదినమైనను అం దుండలేరు" అనెను. అంత చిన్నగదిని ఆమె ఎట్లు సరిపుచ్చుకొనుచుండెనో ఊహింపనైన జాలము. అప్పుడప్పుడు రాత్రులందు గురుదేవుని భక్తమహిళలు కొందఱు మాతృశ్రీతో అందు విశ్రమించెడివారు. గురుదేవుని మెలకువతో పరిచారించుకొనవలసిన ఆవశ్యకత చేతను గురుదేవుని నుండి నిరంతరము వెలువడు ఆనందప్రవాహము చేతను ఆమె ఆ ఇబ్బందుల నన్నిటిని సంతోషముతో భరించెను. కన్నతల్లివలె ఆమె గురుదేవునిచేత కొసరి కొసరి అన్నము తినిపించెడిది. భుజించుచున్నంత సేపు ఆయనతో సరళసల్లాపము సలుపుచు సమాధిరంగమునకు ఎగసిపోవు స్వభావముగల ఆయన చిత్తమును మామూలు స్థాయిలో ఉంచి – ఆయన కారోగ్యము సమకూర్చెడిది.

అత్తగారికి ఆమె చేయుచుండిన సేవయు చూపుచుండిన ఆదరమును చరిత్రలోను కట్టు కథలలోను మనము కనువానికంటె మించి యుండెడిది. చంద్రాదేవి తన పూర్తిపేరును పిలుచుటకు ముందే ఈమె ఆమెయెదుట వ్రాలెడిది. ''మెల్లగ పోవమ్మా'' అని చెప్పిన యొక శిష్యునితో ఈమె 'తొందరలో ద్వారబంధమున కేసి తలకొట్టుకొన్నను నాకు పర్వాలేదు. ఆమె నాకు గురువు తల్లికూడ. ముసలామె. నే నాలసించినచో ఆమె కిబ్బంది కదా. అందుకై పరుగిడెదను' అని చెప్పెను. ఇందువలన ఆమె ఎంతటి గాఢప్రేమతో సేవ చేసెడిదో తెలియుచున్నది. నవ్యజగత్తునకు ఆమె ప్రదర్శించిన ఆదర్శ మిది.

సోదరులు ధనమునకై ఈమెను బాధించెడివారు. పిచ్చిదైపోయిన ఒక వదినెయు మేనకోడలైన రాధును ఈమెకు కలిగించిన ఇబ్బందులు ఇంతంతకాదు. రాధు పుట్టినప్పటినుండి అమ్మను వేపించుచుండినదే. కాని అమ్మ ఎచ్చటికి పోయినను వారిని తమయింటి అవిభాజ్యాంగములుగ భావించి సమస్తమును నిశ్శబ్దముగ ఓర్చుకొనెడిది. గలభాచేయు గుంపుమధ్య నుండియే బ్రతికినంత కాలమూ ఆమె పరమార్థోపదేశకార్యమును సాగించుచుండెను.

ఒడలు వంచి పాటుపడుటే గొప్పతన మని వక్త లుపన్యసించుచుందురు కదా. అందుకు వెలుగుబాట తన నడవడిచే మాతృశ్రీ చూపినది. ఈకాలపు మహిళలు చేయుట కేవగించుకొను పనులనుసైతము ఆశ్రితులకై అమ్మ జయరాంబాటిలో కామార్పుకూరులో దక్షిణేశ్వరములో కల్కత్తాలో ఇంక నితరప్రదేశములలో చేసియున్నది.

రామకృష్ణసంస్థ నెలకొల్పబడినప్పటినుండి దాని పరిపాలనమందు ఎంతో భాగమును ఆమె నిరాడంబరముగ నిర్వహించినది. చిక్కు పరిస్థితులు సంభవించినప్పుడు సమయస్ఫూర్తితో - చిక్కునుండి వెలువడుమార్గము లామె తెల్పెడిది. ఆ సంస్థకు తీరు తెన్ను ఏర్పఱచిన దామెయే.

శ్రీ వివేకానందస్వామి భారతదేశపర్యటనములును కన్యాకుమారియగ్రమున కడలినడిమి తిప్పపైని ధ్యానములును సాక్షాత్కారములును ముగిసినపిమ్మట పాశ్చాత్యదేశములకు బోవనెంచియు ఇంకను నిశ్చయము కుదుర్చుకోలేకుండిన దినములలో 'మీ యభిప్రాయమును అనుమతిని దెలుపవలసిన'' దని మాతృశ్రీకి జాబు వ్రాసెను. ఆమె యనుమతి నొసగినంతనే స్వామికి సకలసందేహములును చాంచల్యములును తొలగిపోయినవి. అది దివ్యాజ్ఞగా ఆయనచిత్తమున కెక్కెను. రామకృష్ణసంప్రదాయసన్న్యాసులు సేవాశ్రమాలలోను ధర్మవైద్యశాలలలోను గ్రంథవిక్రయశాలలలోను కార్యభారమును నిర్వహించుట మంచిదేనా అని యొక శిష్యు డడిగినప్పుడు ఆమె చెప్పిన జవాబు—''చాల మంచిది. ఆ పనులు చేయక మీరు వేఱేమి చేయుదురు? ఇరువదినాలుగుగంటలును ధ్యానజపములు సేయుచుందురా ఏమి? మీరు పాటుపడుచున్నందుననే భుక్తి గడచుచున్నది. మఠములను సాగింపవలసినది ఈ రీతులలోనే.'' సంస్థల నిర్వాహమున ఆమె కుండిన సర్వాతిశాయిసామర్థ్యములను నిరూపించు సందర్భము లెన్నో గలవు

ఈవిధముగా మాతృశ్రీ తనలో మానవత్వదివ్యత్వములను కలుపుకొని జగదుద్ధారకమైన స్వానుగ్రహము నెల్లరకును లభ్యమొనర్చెను. ఆమెను మనము సదా స్మరించుచుందము గాక, ఆమె కృపః నవలంబింతము

గాక, ఆమె యిష్టమునకు పరతంత్రులమై యుందము గాక. ఏలన — దేవ్యపరాధక్షమాపణస్తోత్రములో శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు — 'కుపుత్రో జాయేత క్వచిదపి కుమాతా న భవతి' 'అమ్మకు మేలు కోరని కుమారుడెక్కడనైన జన్మించిన జన్మింపవచ్చును గాని పుత్రునికి మేలుకూర్పని తల్లి లోకమున ఉండనే యుండ' దని వ్రాసిచ్చిరి కదా. తనకు తగిన బిడ్డల మనిపించుకొనుటకు వలసిన శక్తిని మనకు ఆమెయే ప్రసాదించును గాక. స్వానుష్ఠానములో ఆమె చూపిన సుగుణములలో నొక్కదానినైన నలవఱచుకొనుటకు మనల నామె సమర్థులనుగా చేయును గాక!

లోకమాత శారదమ్మ నెఱపిన యాచార్యకము

శ్రీ కె. టి. ఎల్. నరసింహాచార్యులుగారు

పరిమళము, మకరందము అను వానిచే ఆకర్షింపబడి తేనెటీగలు కుసుమముల నెట్లు చేరునో ఉపదేశామృతమును గ్రోలుటకు శిష్యులుగూడ గురువులవద్ద కట్లే యేతెంతురు. ఇట్టివారు శిష్యులహృదయతాపము తీర్చుటకే సదా కృషి చేయుచుందురు. అంతేగాదు, వారి శరీరతాపము తీర్చుటకూడ తమపవిత్రధర్మముగా భావింతురు. కాని చాలమంది దీనికి వ్యతిరేకముగా వారి తాపములు తీర్చుటకుబదులు తమ తాపత్రయము తీర్చుకొనుటకే శిష్యులను పలుబాధలకు పాలుచేయుచుందురు; మొదటి వారిని బోధగురువులని, రెండవవారిని బాధ గురువులని పల్కుటలో దోషమేమి?

సర్వగ్రంథసారము దివ్యజ్ఞానస్వరూపము ధరించి సద్గురువు నాశ్రయించి యుండును. వారుగూడ మనవలెనే సంసారతాపత్రయముతో బాధపడుచున్నట్లు కనిపింతురు; కాని వారి అంతరంగమునమాత్రము అలౌకిక శాంతి నాట్యము చేయుచుండును. మన లోకమాత జీవితమే యిందుకు మచ్చుతునక. ఒకవైపు బంధుజాలము — మఱొకవైపు శిష్యవర్గము — ఆమె నాశ్రయించెనుగదా! శరీరతాపము పోగొట్టుకొనుటకు బంధువు లామెను జేర, అంతరంగతాపము బోగొట్టుకొని ఆత్మజ్ఞానము నందుటకై శిష్యులామె నాశ్రయించిరి. శిక్ష అనగా దండన, చదువుచెప్పుట అని రెండర్థములు. అవసరమైనచో దండన పొందియైనను మంచి చదువు నేర్చుకొనుటకే శిష్యుడు ప్రయత్నింపవలెను. శిక్షతోబాటు చక్కని శిక్షణ-జ్ఞానబోధ చేయువాడే గురువు. అతనిచే శిక్షింపబడదగినవాడే శిష్యుడు. వైద్యుడిచ్చుమందు చేదుగనున్ననేగాని మనకు పట్టీయదుకదా. అట్లే గురువు పరుషవాక్కులతో దండింపనిదే మన కాతనియెడ భయభక్తులెట్లు కలుగును?

దైవమానవ ప్రకృతులు నేనుముందు నేనుముందు అని పందెము వైచుకొని మనమాతలో ప్రవేశించెను. దైవప్రకృతితో శిష్యుల కామెయొక ప్రక్క ఆత్మబోధ చేయుచు మానవప్రకృతితో మఱొక ప్రక్క వారి శరీరములకు అవసరమయిన ఆహారాదులకై పాటుపడుచుండెడిది. మానవప్రకృతితో తన బంధువులకు సర్వసేవలు చేయుచుగూడ దైవప్రకృతితో శిష్యుల

ఆత్మోన్నతికై అనితర కఠోరదీక్ష పూనెడిది. తమబిడ్డలకంటె నెక్కువగా శిష్యులను ప్రేమతో చూచుట గురువులవిధి యని ఈ ప్రకరణమున మనము గమనింతుము. శిక్షింపకయే మనతల్లి తన శిష్యులకు చక్కనిశిక్షణ ఇచ్చుట చిత్రాతి చిత్రము!

గురుశిష్యబంధము దివ్యము, అనగా అలౌకికము. గురువులు డబ్బుకు తమ్ము పీల్చి పిప్పి చేయు శరీరసంబంధులకంటె తమపై సదా భక్తిప్రపత్తులు కలిగియుండు శిష్యులను త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమించుట అత్యంత సహజము. గురువు పావనాత్ముడు, కామినీకాంచనముల కతీతుడు, బ్రహ్మవేత్తయునై యుండవలెను. అట్లే శిష్యుడుగూడ గురువునే సర్వస్వముగా భావించి గురుని శరీరపోషణభారము వహింపవలెను. పూర్వము కులగురువులు వచ్చి తఱచుగా జ్ఞానబోధ చేయుచుండుట, వారికి శక్తి కొలది భోజనసామగ్రి పంపి శిష్యులు పూజించి సంభావనలిచ్చి గౌరవించుట జరుగుచుండెడిది. ఇప్పుడట్టి గురువులున్నగదా శిష్యులు పూజించుటకు; శిష్యులట్టివారున్నగదా గురువులు వారి వద్దకు వచ్చుట! తన గురువును కేవలము మానవునిగా తలంచువాడెన్ని జపతపములు చేసినను వ్యర్థమేగదా!

జ్ఞానోపదేశముచేయు గురువు గొప్ప బాధ్యతవహింపవలెను. గురువుశక్తి మంత్రరూపమున శిష్యునియందు ప్రవేశించును. దాని ద్వారానే శిష్యుని పాపములను గైకొని గురువు మిక్కుటమైన శరీరబాధ ననుభవించును. తన శిష్యుల పాపసమూహమే కంఠమున వ్రణమై బాధించెనని శ్రీ గురుదేవుడంతిమ సమయమున శిష్యులతో బల్కెనుగదా! కొందఱు శిష్యులు వారి పూర్వజన్మకర్మల ననుసరించి శీఘ్రముగా పాపనిర్ముక్తులై ఆత్మవికాసము పొందుదురు. తమ పూర్వజన్మ పాపము లడ్డుపడగా మఱికొంద రెంతకాలమునకైనను ఫలితము నొందలేరు. తాననుభవించిన తీవ్రశరీర బాధలు, వ్యాధులు, శిష్యులనుండి తాను గ్రహించిన పాపములకు ప్రతిఫలములేయని మాతృదేవిగూడ పల్కుచుండెడిది. పాపులగు జను లామె పాదములు తాకవచ్చినపు డవి చప్పున వెనుకకు బోయెడివి. ఒకవేళ అట్టివారు తాకిన ఆమెశరీరము మంటలెత్తెడిది.

1916 లో బేలూరు మఠమున ఆమె దుర్గాపూజ గావించినపుడు చాలమంది ఆమెపాదములను స్పృశించి నమస్కరించిరి. గంగాజలముతో ఆమె తనపాదము లెన్నిసార్లు కడుగుకొన్నను ఆమెతాపము శాంతింపలేదు. దీనికి వ్యతిరేకముగ పుణ్యాత్ములామె పాదములు తాకినపుడు శరీరమున మంచి గంధము పూసికొనినంత హాయిగా నుండెడిది!

పరులకై బాధపడుటయామె తన ప్రత్యేక హక్కుగా భావించి గర్వపడుచుండెడిది. లోకాతీతము, లోకవ్యాప్తము అగు దివ్యమాతకుండదగు ప్రేమానురాగముచే, సర్వజనకారుణ్యముచే ఆమె తన్నర్థించినవారందఱికి వారి వారి మతానుసారము మంత్రము లుపదేశించెడిది. సద్గురువుచే ఉపదేశము పొందుటతోబాటు జపతపఆది సాధనలతో మాత్రమే శిష్యులకు చిత్తశాంతి లభించునని ఆమె పల్కుచుండెడిది.

భక్తుల కుపదేశించుటయేగాక వారికి భోజనాది సమస్త సదుపాయములు కల్పించుటలో లోకమాత వాత్సల్యము మఱింత ప్రస్ఫుటమగుచుండెడిది. ఆమె ప్రేమాదరములు చూచి శిష్యులానందబాష్పములు రాల్చువారు. బాల్యమున తల్లిని పోగొట్టుకొన్నవారు, అసలు తల్లిప్రేమ చవిచూడనివారు, ఆమెను చూడగానే "ఆహా! ఈమెయే మాతల్లి. మమ్ము

గన్నతల్లి యీ " అని బ్రహ్మానందమందు వారు. కన్నతల్లి గూడ ఈమెవలె తమపై ప్రేమ చూపలేదని కృతజ్ఞత చూపిన శిష్యులుగూడ చాలమంది గలరు. "నావంటిపుత్రులు మీ కెందఱో గలరు కాని మీవంటి తల్లి నాకు లే"దని యొక శిష్యు డామెతోనే పల్కెను.

శిష్యులకు, భక్తులకు ఆమె వండి వడ్డించి, వారలయెంగిలి ఆకులుగూడ ఎత్తివేయుచుండె డిది. ఇందులో జాతిమతభేదములుగూడ నామె చూడలేదు. అతిథులు రాగానే విసరి, ప్రక్షాళనకై పాదములపై నీరు పోయగా. కొంతమంది—సాక్షాత్తుగ త్రైలోక్య మాత లక్ష్మీదేవి యీ రూపమున నవతరించినదని నమ్మినవారు — అందుకు వ్యతిరేకించెడివారు. అపు డామె ప్రేమతో "మీకు నేనేమి చేసి తిని–మీ అమ్మను కానా నేను! తనబిడ్డలకు సర్వ విధములుగా సేవచేయుట — తుదకు స్వయ ముగా వారి మలమూత్రములనుగూ సెతుట తల్లికి హక్కుగదా" అని పల్కెడిది. అపు డపుడు తనయింటికి వచ్చినవారిబిడ్డల మల మూత్రములను ఎత్తి పాఱవేయుటలోగూడ నామె వెనుకాడెడిదికాదు.

టీ త్రాగుట కలవడిన యేశిష్యునికొఱకో, వ్యాధిగ్రస్తుడైన యేభక్తునికొఱకో, ఆమె యింటింటికిదిరుగుట సాధారణదృశ్యము. చేతిలో కుఱుపులు లేచినయొక శిష్యునకామె స్వయ ముగా చాల దినములవఱకు అన్నము తినిపిం చెను. భోజనవేళవచ్చిన అతిథి నామె భుజింప నిడే పోనిచ్చెడిదికాదు. ఇతర సమయములందు వచ్చువారికి మిఠాయిలను, పండ్లను, పాలను ఒసగి వారి నానందసాగరమున ముంచి తేల్చె డిది. భక్తులు సమర్పించు వస్తువులను ఇసుమం తయు భుజింపక తన శిష్యులకై దాచియుంచుట ఆమె యలవాటు. సదా పరులకిచ్చుటయేగాని తాను మిగుల్చుకొనుట యెఱుగ దా తల్లి! ఆహా, ఎట్టి ధన్యాత్మురాలామె! అట్టిమాత జన్మించిన యీ భారత వసుంధరపై, రత్న గర్భపై జన్మించుటయేగాక ఆమెతోబా రెండు మూడు సంవత్సరము లీ పుడమితల్లిపై జీవించియుండి, యిప్పుడిట్లు లామెచరిత్ర వ్రాయ దగిన మహాభాగ్యమునకు నోచుకొన్న నేను గూడ ధన్యుడనే సుమండీ! మఱి మీరుగూడ ఈమెపవిత్రచరిత్ర చదివినందున ఆమె సుగుణ ములలో ఏకొన్నియైన అలవఱచుకొని ధన్యత గాంచుడు!

శ్రీ ప్రేమానందస్వామిగారి మాతృభక్తి

శ్రీమత్ప్రవ్రాజిక శ్యామాప్రాణ

పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ప్రేమానంద స్వామినిగూర్చి "బాబురాముని యెముకలవఱకు పవిత్రత చొచ్చుకొనియున్నది" అనెడివారు. యథార్థముగ ప్రేమానందస్వామి సర్వసద్గుణ సంపన్నుడు, నిరాడంబరజీవి, శాంతమూర్తి, మధురభాషి, ధ్యాననిష్ఠుడును. అందుచేతనే ప్రేమానందస్వామి స్పృశించిన ద్రవ్యముల శ్రీరామకృష్ణదేవులు అతిపవిత్రముగ పరిగ ణించెడివారు. శ్రీరామకృష్ణదేవుల నిర్యాణా నంతరము, ప్రేమానందస్వామి శ్రీశ్రీ శారదా

దేవిని, శ్రీ వివేకానందస్వాముల నాశ్రయించి తన గురువర్యులు చూపిన ఆదర్శమును ముందు నిడుకొని తనజీవితమును గడప నారంభించెను.

శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము శ్రీ శారదాదేవియు కొంతకాలము కామార్పుకూరునందే నివసించెను. కాని మహాత్యాగులగు (శ్రీ)రామకృష్ణశిష్యబృందముయొక్కయు, పరమభక్తులయొక్కయు వాంఛను పూరించుటకుగాను మాతృదేవి కామార్పుకూరు వదలి కలకత్తాలో బాగ్బజారునందు నివసింపదొడంగెను. అదిమొదలు (శ్రీ)రామకృష్ణసంఘజనని యగు శ్రీ శారదాదేవి కాజ్ఞానువర్తియై, ప్రేమానందస్వామి మెలంగెను. మాతృదేవి స్వామికి సాక్షాజ్జగజ్జనని. ఆమెపల్కులే ఆయనకు శ్రీరామరక్ష.

బేలూరుమఠములో శ్రీ శ్రీ దుర్గాపూజా మహోత్సవసందర్భమున (శ్రీ) శారదాదేవి ఆహ్వానింపబడి వచ్చెడిది. ఒకసంవత్సరము దుర్గాపూజకుగాను మాతృదేవిని ఆహ్వానించుటకై శ్రీ ప్రేమానందస్వామి ఒకసన్న్యాసిని పంపెను. తల్లి అచ్చటికి వచ్చి ఒకవారము రోజులపాటు ఉండుటకు సమ్మతించెనని విని ప్రేమానందస్వామి ఎంతయు నుప్పొంగెను. బోధనపూజరోజు (షష్ఠిరోజు) మధ్యాహ్నము మాతృదేవి బేలూరుమఠమునకు వచ్చి చేరవలసియుండెను. కాని మధ్యాహ్నము దాటిపోయినది. సాయంకాలముకూడ గడచిపోవుచుండెను. ఇంకను మాతృదేవి రాక జాడ తెలియదాయెను. ప్రేమానందస్వామి కడు వ్యాకులచిత్తములో మఠము ప్రవేశద్వారము నొద్దకు వచ్చెను. వాకిటికడ శుభచిహ్నములగు మంగళఘటములు, కదళీవృక్షములు ఇంకను స్థాపింపబడలేదు. ప్రేమానందస్వామి వెంటనే కడుత్తరపాటుతో మంగళచిహ్నములగు ఘటములు, మున్నగునవి ఇంకను అమర్పలేదే అమ్మ ఏలాగు వచ్చును అని సక్రమముగ మంగళసూచకములగు తోరణాలంకారముల నెల్ల సత్వరము ముగింపజేసెను. అటు పూజామండపమున సకాలముననే శ్రీ దుర్గాదేవి బోధనపూజ ప్రారంభమాయెను. సరిగా పూజ సమాప్తికాబోవు సమయమునకు శ్రీ శారదాదేవి గుఱ్ఱపుబండి మఠముముందు వచ్చి నిల్చెను, వెంటనే బాబురాంమహారాజు భక్తసన్న్యాసులతోడ ఎదురేగి, బండికికట్టిన గుఱ్ఱమును వదలి,స్వయముగ పూజామండపము వఱకు బండిని లాగుకొనివచ్చిరి. శ్రీగోలాప్‌మా మాతృదేవిచేయి పట్టుకొని మెల్లగ బండినుండి దింపెను. బండిదిగుచు శ్రీ శారదాదేవి మఠము నాల్గువైపుల పరిశీలించి చూచి ''పూజకేర్పాట్లు అన్నియు చక్కగ అమర్పబడియున్నవి. శ్రీ దుర్గాదేవివలె అలంకరించుకొని మనము వచ్చినాము'' అని పల్కెను. ఆనందమయియగు మాతృదేవి ఆయాగమనముచే మఠము ఆనందమున పొంగిపొరలెను. ఇక శ్రీ బాబురాంమహారాజుగారి విషయము చెప్పనక్కఱలేదు. అందఱును వచ్చి శ్రీ మాతృదేవికి ప్రణమిల్లిరి. తల్లియు ఎల్లరను ఆశీర్వదింపసాగెను. అటు శ్రీ శ్రీ దుర్గాదేవిపూజ యథావిధిగ కడువైభవముగ జరుగుచుండెను. దుర్గాష్టమినాడు 300 మందికన్న ఎక్కువ భక్తులు శ్రీ శ్రీ దుర్గాదేవిచరణకమలములకడ పుష్పాంజలి సమర్పించి, శ్రీ శారదాదేవికడకు వచ్చి ఆశీస్సుల నందిరి. ఆదినము శ్రీ శారదాదేవి కొందఱు భక్తులకు మంత్రోపదేశము కావించిరి. ఆనాటిరాత్రి సుప్రసిద్ధనాటకరచయితయగు శ్రీ గిరీశచంద్రఘోషుచే రచింపబడిన ''జనా'' అను నాటకమును ప్రదర్శించిరి. అటుపై సంధిపూజ ఏర్పాట్లు (అష్టమితిథి దాటి

నవమివచ్చు సంధిసమయమున విశేషపూజా హోమములు జరుగును) కావింపబడుచుండెను, శ్రీ శారదాదేవి స్వయముగ పూజామండపమున ఒకవైపు వచ్చి కూర్చుండి జపము చేయుచు ధ్యానమగ్నురాలాయెను. శ్రీ దుర్గాదేవి ప్రతిమకు మఱొకవైపు కాషాయాంబరధారులగు సన్న్యాసులును, శుభ్రవస్త్రధారులగు బ్రహ్మచారులు కూర్చుండి ధ్యానించుచుండిరి. ఆహా! అపూర్వమగు దేవదుర్లభంబగు ఆదృశ్యమును కన్నులపండువుగ చూచినవారే ధన్యులు కదా! సధిపూజ ముగియుటతోడనే భక్తులు సన్న్యాసులతోపాటు శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ శ్రీ దుర్గాదేవి పాదములకడ పుష్పాంజలి సమర్పించెను. అటుపై భక్తులెల్లరు ఒక్కపెట్టున "జయ జయ" ధ్వని కావించిరి. ఆధ్వని భాగీరథీతీరమున ప్రతిధ్వనించెను. మాతృదేవి తనవిడిదికి వెళ్లిపోయెను. అటుపై శ్రీ శారదానందస్వామి ఒక బ్రహ్మచారిని పిలిచి "ఈ బంగారునాక అమ్మకు సమర్పించి ప్రణమిల్లి రమ్ము" అనెను. బ్రహ్మచారి "అమ్మ" అనగా శ్రీ శ్రీ దుర్గాదేవికే నాకసమర్పించి ప్రణమిల్లి రమ్మనిరనిభావించెను. కాని ఎందులకో మనస్సులో సందేహముతో మరల వచ్చి శ్రీ శారదానందస్వాములవారికి తన సందేహము తెల్పెను. వెంటనే నవ్వి శ్రీ శారదానందస్వామి ఇట్లనిరి—"అదుగో, ఆ తోటలో అమ్మ ఉన్నది. ఆమెకు ఈ నాణెము సమర్పించి ప్రణమిల్లి రమ్ము. ఇచ్చట మండపమున జరిగినది ఆమెపూజయే సుమా." అంత ద్రష్టిపరాయణులును శుద్ధసత్త్వగుణప్రధానులునగు శ్రీ శారదానందాదిమహానుభావులు శ్రీ శారదాదేవి యథార్థతత్త్వమును తెలిసికొకల్గిరి.

విజయదశమినాడు యథావిధి పూజానంతరము శ్రీ శ్రీ దుర్గాప్రతిమను పవిత్రగంగానదిలో నోలలాడించిరి. ఆ యోలలాడించిన చోటునుండి పూజచేసిన కలశములో నీరునింపి తెచ్చి వేదమంత్రముల చదువుచు ప్రోక్షింతురు. దీనినే శాంతిజల మందురు. భక్తులతోపాటు శ్రీ శారదాదేవియు శాంతిజలము ప్రోక్షించుకొనెను.

శ్రీ మాతృదేవి వచ్చి పూజసమాప్తి అగువఱకు మఠములోనే యుండి తనమనోవాంఛను తీర్చినందులకుగాను ప్రేమానందస్వామి తన అంతరంగమునుండి పొంగి పొరలి వచ్చుచున్న ఆనందమును ఆపుకొనలేక పాటపాడుచు నాట్యము చేయ నారంభించెను.

పాట: మా జార్ ఆనన్దమయీ
కేకీ నిరానన్దే థాకే
తార్ ఇహకాలే పరకాలే
మా తారే ఆనన్దే రాఖె.

[ఆనందమయి ఎవరి తల్లియో అతడు నిరానందములో నుండునా, వాని ఇహకాలమందును, పరకాలమందును వానిని అమ్మ ఆనందములోనే యుంచును!]

సరళ ప్రేమానందస్వామిగారి సహజమగు ఆనందమును చూచి భక్తుల హృదయములు కూడ ఆనందమున నిండినవి.

శ్రీ ప్రేమానందస్వామిగారి మఱొకగొప్ప గుణమేమన వారు మాతృదేవి ఆజ్ఞకు భిన్నముగ ఏపనినైనను చేయబూనరు. మాతృదేవి ఆదేశించినచో అది ఎట్టిపని ఐనను సరే వెంటనే ప్రాణముల నిచ్చి ఐనను చేయవలసినదే. ఇదియే వారిజీవితమహావ్రతము.

ఒకనాటి ఘటన:- శ్రీ శారదాదేవి కలకత్తాలో ఉద్బోధన కార్యాలయభవనమున

నుండెను. ప్రేమానందస్వామి బేలూరుమఠ
ములో చాలదూరములో నున్న "మాల
దాహ" అను ఊరునుండి ఒకభక్తుడు తన
గ్రామములో ప్రతిసంవత్సరము యథావిధి
జరుపబడు శ్రీరామకృష్ణుని ఉత్సవమునకుగాను
శ్రీ ప్రేమానందస్వామిని తనతోడ తీసికొనిపోవు
సంకల్పముతో బేలూరుమఠమునకు వచ్చెను.
అప్పుడు ప్రేమానందస్వామి ఆరోగ్యము
అంతగ సరిగా లేకుండెను. కాని భక్తునికోర్కె
చాల తీవ్రముగ నుండెను. భక్తుడు అతిదీన
ముగ ప్రార్థింప దొడంగెను. గత్యంతరము
లేక భక్తునికోర్కెను మన్నించి వానితో
పోవుటకు స్వామి సమ్మతించెను. కాని ప్రయాణ
మునకు ముందు శ్రీ మాతృదేవి అనుమతి,
ఆశీస్సుల గైకొను నుద్దేశ్యముతో, ఆభక్తుని
వెంటనిడుకొనిఆమెయొద్దకు వెళ్లెను. మాతృదేవిని
సమీపించి ప్రణమిల్లి సవిస్తరముగ అంతయువిన్న
వించుకొనెను. మాతృదేవియు సావధానముగ
అంతయు విని "నీ ఆరోగ్యము సరిగా లేదు,
ఉత్సవసందర్భమున భోజనముకూడ (స్నాన
పానాదులు) సక్రమముగ జరుగవు, దారికూడ
చాలకష్టమైనది. ఈ యెండలలో అంతదూరము
పోకున్ననే బాగుండును" అనిరి. వెంటనే
ప్రేమానందస్వామి మాతృదేవిఆజ్ఞను శిరసా
వహించి తన ప్రయాణమును ఆపివేసికొనెను.
ఈ విషయము ఆభక్తుడు తెలిసికొని కడు
దుఃఖముతో మాతృదేవి కడకు వెళ్ళి, కన్నీళ్లు
విడుచుచు "ప్రేమానందస్వామికి ఎట్టి ఇబ్బంది
కాని, కష్టముకాని కలుగకుండ చూచుకొను
బాధ్యత తన" దని విన్నవించుకొనెను. భక్తుని
మొర నాలకించి, క రు ణా రూ పి ణి య గు
శారదాదేవి బాబురాంమహారాజును పిలి
పించి "ఈ భక్తుడు ఇంతగ బ్రతిమాలుకొను
చున్నాడు. నీవు పోయెదవా ఏమి?" వెంటనే
బాబురాంమహారాజ్ (ప్రేమానందస్వామి)
"అమ్మా, నా కేమియు తెలియదు. మీరు
ఆనతిచ్చునట్లుగనే చేసెదను." మాతృదేవి
వెంటనే "పోయి రమ్ము, కాని ఎక్కువరోజు
లుండకు" అనెను. ప్రేమానందస్వామి ఏమియు
మాఱుపలుకక "చిత్తము" అని వెంటనే
ఆ భక్తునివెంట వానియూరికి పయనించెను.
ప్రేమానందస్వామి జీవితములో ఇలాటి ఘట
నలు లెక్కకు మిక్కుటముగ కానవచ్చును.
మాతృదేవిపై వారికి గల సంపూర్ణ నిర్భరత
సాటిలేనిది.

బాబురాంమహారాజు భక్తులతోడ మాతృ
దేవినిగూర్చి ఈ విధముగ చెప్పెడివారు —
"దినాలు గడచుకొలది శ్రీమాతృదేవియొక్క
దైవీశక్తిని చూచి అబ్బురపడుచున్నాను.
శ్రీరామకృష్ణుని చూచితిని కదా – ఆయన
తన ఆధ్యాత్మిక భావముల లోన ఇముడ్చుకొన
ప్రయత్నించియు, విఫలుడయ్యెడివాడు – కాని
శ్రీ మాతృదేవియో – సతతము భావావస్థ
యం దుండియు, బైటికి తెలియనిచ్చుటలేదు
ఈమెది శ్రీరామకృష్ణునికన్న గొప్పఆధారము
అందుచే తనశక్తిని అవలీలగ లోన ఇముడ్చుకో
గల్గుచున్నది. లోకకల్యాణార్థము మానవ
శరీరమును ధరించి వచ్చినట్టి ఆద్యశక్తి,జగదంబ,
శ్రీ శారదాదేవి, అతిసామాన్యురాలగు పల్లె
పడుచువలె మెలగుచున్నది.

మఱొకమాఱు ఒకభక్తునితో ప్రేమానంద
స్వామి ఈలాగు అనిరి "రాజరాజేశ్వరి,
స్వేచ్ఛగ దరిద్రబ్రాహ్మణివేషము ధరించి,
ఇల్లు చిమ్ముట, గుడ్డలు ఉతుకుట, బియ్యము
దంచుట, అంట్లుతోముట, కడకు భక్తులఎంగిళ్లు
ఎత్తుటకూడ చేయుచున్నది. ఇదంతయు గృహ
స్థులకు గార్హస్థ్యధర్మము నుపదేశించుటకే."
... "అమ్మను ఎవరు తెలిసికొనగలరు? లేక

మాత్రము ఐశ్వర్యము కానరాదు. శ్రీరామకృష్ణుని విద్యైశ్వర్యము ఎల్లరకు బోధపడెడిది. కాని ఈమె అంతయు లోన ఇముడ్చుకొన్నది. ఇదేమివింత ? మహాశక్తియా! శ్రీరామకృష్ణుడు ఏరి కోరి ఎన్నివిధములనో పరీక్షించి శిష్యుల చేసికొనెడివారు – అమ్మయో – ఎవ్వరును స్వీకరింపజాలని మహావిషమును అవలీలగ జీర్ణించుకొనుచున్నది – పాపి, తాపి, మూర్ఖ-పండిత, స్త్రీ-పురుష విచక్షణ లేక ఎల్లరను కన్నతల్లిగ సంరక్షించుచున్నది. ఆశ్రయించిన వారల పాపకర్మములనెల్ల స్వీకరించి వారలకు అభయదానమొసగుచున్నది – యాచించిన వారల కెల్ల మంత్రోపదేశము చేసి, వారికి మాఱుగ తానే స్వయముగ రాత్రులందు విశ్రమింపక జపముచేయుచున్నది.''

శ్రీ ప్రేమానందస్వామిపై మాతృదేవికి అనురూపమగు వాత్సల్యముండెను. స్వామి నిర్యాణ వార్త విని ఆమె కడు విలపించుచు ఇట్లనెను : ''బాబురాం నా ప్రాణముతో సమానము. ఆహా! బేలూరులో గంగాతీరమున వెలుగుగ ఉండినాడు.'' మఠములో, భక్తి, ముక్తి, యుక్తి అంతయు నా బాబురాం ''ఓ ప్రభూ! నా బాబురాంను తీసికొనిపోతివా'' అని విలపించెను.

ఆశ్చర్యమగు మాతృభక్తి, ఆశ్చర్యమగు సంతానవాత్సల్యము!!

శివానంద లేఖావళి

71

మఠము,
బేలూరుపోస్టు. హౌరా, బెంగాలు,
9 అక్టోబరు 1916.

ప్రియహరిమహరాజ్,

నేను బాబురాము మహారాజు మఠమున నున్న ఇతరులందఱు సమర్పించు విజయ ప్రణామాలింగనాదులను స్వీకరింపుము. ఇక్కడి పూజా వివరములన్నియు బాబురాము మహారాజు వ్రాసిన జాబువలన నీకు తెలిసియుండును. మఠములో విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించి మహామాయను పూజించుట యనునది ఇంతకుముందు రెండు పర్యాయములు జరిగియున్నను నేనెప్పుడును చూచియుండలేదు. పైగా ఈసారి మాతృశ్రీ అక్కడికి విచ్చేసియున్నందున పూజ లోకజనని ప్రత్యక్షసన్నిధానమున జరుగుచున్నట్లనిపించినది. భావించుకోవలసిన ఆవశ్యకత లేకుండినది. విగ్రహము అత్యంతసుందరముగను ఆకర్షకముగను నుండినది. ముఖ్య పూజారియు పరిచారకుడును ఇద్దఱును బ్రహ్మచారులు. ఆ యువ పరిచారకుడు పట్టపరీక్షయందు నెగ్గియున్నవాడు, చక్కని శాస్త్రగ్రంథపాండిత్యము కలవాడు, ఇంతకు పూర్వము ఏదో ప్రభుత్వము వారి ఆంగ్లోన్నత పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయుగ నుండినవాడతడు. ఇప్పుడు అతడు మాతృశ్రీయొద్ద తత్త్వోపదేశముపొంది ఐహికములనెల్ల విసర్జించి మఠమున వసించుచున్నాడు. ముఖ్యపూజను నెరపినవాడు, ఈపూజను తన ఇంటియొద్ద కొన్ని పర్యాయములు చేసినవాడే కావున పెక్కు విషయములతనికి తెలిసియుండినవి, పూజాకలాపమును చాల చక్కగ నిర్వహించినాడు. కట్టువాండ్రందఱును అతిమానుష శ్రద్ధతో పాటుపడుదురు. వారి పరిశ్రమమూలమునసే పూజ అంత వైభవముతో నెఱవేఱినది. ఆమూడు దినములును ఎడతెంపులేని వానయు తుపానును కలిగియున్నను లోకజనని

పరమానుగ్రహముచే కార్యక్రమములో ఏ యంశమునకును ఎట్టి యాటంకములును కలుగ లేదు. భక్తులు ప్రసాదము నారగించుటకు కూర్చున్నప్పుడు వాన కొంతసేపు ఆగియుండె డిది. అందు కందఱును అత్యాశ్చర్యావిష్టులగు చుండిరి. అనంతరకాలమున యోగిన్మా మాకు తెలిపినది: భక్తులు ప్రసాద మారగించుటకు కూర్చున్నప్పుడెల్ల వర్షము పడనున్న సూచన లను గుర్తించి, మాతృశ్రీ తత్క్షణమే దుర్గా మాతృనామముల కీర్తించుచు ఈలాగనెనట. 'ఔను. వానలో ఇంతమంది ప్రజలు ఎట్లు కూర్చుందురు? ఎట్లు భుజింతురు? వాననీటి వెల్లు వలో విస్తళ్ళను పదార్థములును కొట్టుకొని పోవునే. ఓ జననీ, మమ్ము కాపాడుము.'' లోకజనని వాస్తవముగ మమ్ము కాపాడినది. మూడు దినములును ఆలాగే జరిగినది. మూడు దినములును రెండు పూటలును ప్రసాదమార గించిన భక్తుల మొత్తము సంఖ్య సుమారు నాల్గువేలు.

విజయదశమినాడు మాతృశ్రీయు ఆమె యింటి మహిళలునువచ్చి వరణాది క్రియాకలాప మును నిర్వర్తించిరి. పిమ్మట కొజ్జువాండ్రే ఆ విగ్రహమును ఒక్కటిగ కట్టబడిన రెండు పడ వలపైనుంచి ఉత్తరమున 'దా' గుడి వఱకు కొనిపోయి దక్షిణమున లాలాబాబుగారి తటా కమునొద్దకు తెచ్చి, మఠఘట్టమున నీటిలో కలిపిరి.

నీవు బాబురాము మహారాజుకు వ్రాసిన జాబును నేడు చదివితిని. అక్కడిపూజ మున్నగు సంగతులన్నియు తెలిసినవి.

డిమెల్లోనుగూర్చిన వివరములన్నియు నాకు భూషణుని జాబువలన తెలియనైనవి. సమస్త మును ఈశ్వరసంకల్పాధీనమనుట నిజము. భగ వంతుడతని ననుగ్రహించునుగాక. అదొక్కటే మనప్రార్థనయందెయు. 'క'—జబ్బు నయమై మరలి వచ్చెననియు రాముడును కానాయియు క్షేమముగ నున్నారనియు విని సంతోషించితిని. నా యాశీస్సులను ప్రేమను వారికిని మోహన్ లాలు, గోవిందలాలు, గంగీ, లాచ్ఛీరాము, గోపాలు అనువారికిని అందజేయుము.

ఇప్పటినుండి అల్మోడా వాతావరణము చాల హాయిగనుండును. ఈశ్వర సంకల్పాను సారము నీయారోగ్యమును మెఱుగుగా నుండును. నాహృదయపూర్వకప్రేమ నమ స్కారాదులను నీకు మరల నర్పించుచున్నాను. అన్నిసంగతులను గూర్చి వ్రాయుము.

సేవకుడు,

శివానందుడు,

వార్తలు - విశేషాలు

శ్రీరామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాల, మదరాసు - 4.

నలభైనాల్గో వార్షిక నివేదిక 1969-70

మహాజనులకు ఈ నివేదికను సంతోష ముతో సమర్పిస్తున్నాం.

ఉపోద్ఘాతం

దేశీయ సాంఘిక మతకల్లోలములచే విదీర్ణమై ఉండిన నవ్యభారతదేశానికి శ్రీ వివేకానంద స్వామి ప్రగతిశీలమైన క్రొత్తసందేశాన్ని అంద జేశారు. ''త్యాగమున్ను సేవయు ఈ రెండే భారతదేశీయలక్ష్యాలు. ఆ మార్గాలలో దేశ మును పెంపొందించండి. తక్కినదంతా తనం తట చక్కపడుతుంది'' అని ఘోషించా

డాయన. భారతదేశానికే గాక ప్రపంచమంతటికీ కూడ క్షేమంకరలక్ష్యాలు ఇవే అని స్వామీజీ దృఢంగా నమ్మారు. ఈ ఉదాత్తలక్ష్యాలకు ఒకరూపేర్పఱచడానికే సర్వమత సామరస్యప్రవక్తయైన శ్రీరామకృష్ణుని భవ్య నామాంకితంగా ఉద్యమాన్ని ఆయన ప్రారంభించాడు. తత్ఫలితమే విద్యా-ప్రజాసేవా-పారమార్థికసందేశప్రచారములకు విశ్వవిఖ్యాతములైన రామకృష్ణమఠము సేవాసంఘము (మిషను) అవతరించడం. రామకృష్ణమిషను పునాదులు ఆధ్యాత్మికపరతలో నెలకొని ఉన్నప్పటికి దాని కార్యరంగం కేవలం మతపరిమితం కాదు. వారి సేవాప్రణాళికకు మూలం కేవలం కనికరము ఉపకారపరాయణత కాదు. "జీవుడు దేవుడే. ఆయనకు కనికరం చూపగలవాడెవడు? మానవునిపట్ల చూపవలసినది కనికరం కాదు. మానవుని మాధవునిగా భావించి ఆరాధించాలి" అనుట శ్రీరామకృష్ణు నుపదేశం. కాబట్టి జాతిమతవర్ణ విభేదాలు పాటించక సకలమానవులును భగవంతుని ప్రతిరూపములనెడి భావం రామకృష్ణమఠమిషనుల కార్యక్రమాలలో పిక్కటిల్లుతుంటుంది. ఈ భావం మానవుని అహంకారానికి విఱుగుడు. ఈ భావంకల మానవుడు తనఅధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడు. చెడిపోడు. ఈ లక్ష్యాలను సాధించేందుకే రామకృష్ణమఠమిషనుల వివిధ కేంద్రాలూ పాటుపడుతున్నాయి. భారతదేశంలోనేమి విదేశాలలోనేమి ఆశ్రమాలు, మఠాలు, ఆసుపత్రులు, ఔషధవినిమయకేంద్రాలు, స్కూళ్లు, కాలేజీలు, గ్రంథాలయాలు, పత్రికాపఠనాలయాలు మున్నగు రూపాలలో 114 కేంద్రాలును, 21 ఉపకేంద్రాలును ఉన్నాయి, ప్రజల ఐహికాముష్మికోన్నతికి పాటుపడుతున్నాయి. 1967-68 సంవత్సరంలో మఠమిషనులు తమ 10 ఆసుపత్రులద్వారాను 66 ఔషధవినిమయ కేంద్రాలద్వారాను 30,60,898 రోగులకు చికిత్స చేశాయి. తమ విద్యాసంస్థలద్వారా 49,486 బాలురకును 19,486 బాలికలకును విద్యగఱపింది. ఆధ్యాత్మిక-సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు గ్రామోద్ధరణం అనావృష్టిచేత వఱదలచేత వివిధరాష్ట్రాల్లో నష్టపడ్డ ప్రజలకు కష్టనివారణకార్యక్రమాలు—ఇవి నిర్వహింపబడ్డాయి.

ప్రారంభాభివృద్ధులు

దక్షిణభారతదేశమునకంతటికిని మదరాసు రామకృష్ణమఠం ముఖ్యకేంద్రం. 1897 లో పాశ్చాత్యదేశాలనుండి మరలివచ్చిన శ్రీవివేకానందస్వామి సంకల్పించిన ఈ మఠం మొదట సముద్రతీరంలో వివేకానందభవనంలో ఉండినది. ఈ మఠాన్ని స్థాపించినవారు శ్రీరామకృష్ణుని ప్రత్యక్షశిష్యులలో అన్యతములైన రామకృష్ణానందస్వామి. కొన్నాళ్ళకు మఠం మైలాపూరులో శ్రీకపాలీశ్వరగుడిసమీపానికి మార్చబడింది. వివిధకార్యక్రమాలమధ్య మఠం ఒక ధర్మవైద్యశాలనుకూడ ప్రారంభించింది. ప్రాంతీయప్రజలలో దిక్కులేనివారి పేదవారి సేవకై ఈ వైద్యశాల నలభైయైదుసంవత్సరాల కృతం 1925 లో ప్రారంభింపబడింది. సర్కారుఉద్యోగమునుండి విరామ మొందియుండిన రావుసాహేబు డాక్టరు బి. రాఘవేంద్రరావుగారు తన సొంతఖర్చుతో ఈ వైద్యసేవను ప్రారంభించారు. కీర్తిశేషులు డాక్టర్ ఎస్. జి. కత్రే, కీర్తిశేషులు డాక్టర్ ఎస్. కృష్ణమూర్తిఅయ్యరు కీ. శే. డాక్టర్ బి. శేషగిరిరావుగారు, కీ. శే. కాప్టన్ ఎన్. శేషాద్రినాథనుగారు మున్నగువారి సభక్తికమహోదారసేవలతోను మఠసన్న్యాసుల సహకారంతోను ఈ వైద్యశాల మద్రాసునగరంలో

అత్యంత ప్రాముఖ్యం గడించింది. మొదటిసంవత్సరం ఈ వైద్యశాలలో చికిత్సచేయించుకొన్న రోగులసంఖ్య 970. 1969-70 సంవత్సరంలో వైద్యం చేయించుకొన్నవారి సంఖ్య 1,60,921. ఈ వైద్యశాల పొందిన అభివృద్ధిని నిర్వహిస్తున్న సేవను ఈ సంఖ్యలే నిరూపిస్తాయి.

1969-70 సంవత్సరంలో ఆలోపాతిక్ హోమియోపాతిక్ శాఖలలో ఈ వైద్యశాలలో చికిత్స పొందిన రోగుల సంఖ్య 1,60,921. ఈ సంవత్సరం ఆదాయం మొత్తం రూ. 52,111-51, వ్యయం రూ. 58,067-58 లు. కాబట్టి వచ్చుబడికంటెఖర్చు 5,956-07 లు ఎక్కువగా ఉంది. ఈ ప్రజాసేవను మేము సాగిస్తుండగలందులకు విరాళా లిచ్చి తోడ్పడవలసిందని ప్రభుత్వంవారిని ఉదారమహాజనులను ప్రార్థిస్తున్నాం.

న్యూఢిల్లీ సెంట్రలు రెవెన్యూబోర్డువారు ఈ ధర్మవైద్యశాలకు అర్పింపబడే విరాళాలకు వరుమానపుపన్నును దయచేసి తొలగించారు. (చూ. ఇండియన్ ఇన్కంటాక్సు ఆక్టు 1961 సెక్షను 80G ఆర్డరు నెంబరు RC/2467R/HOW/A తేదీ 21-1-1970-కల్కత్తా).

నేత్రశాఖ

ఇది 1957 సంవత్సరం జనవరి మొదటి తేది ప్రారంభింపబడింది. డబ్బిచ్చి వైద్యం చేయించుకోలేని పేదలకు ఈ శాఖ వరప్రసాదంగా పనివడుతోంది. ఈ సంవత్సరం నేత్రవైద్యం చేయించుకున్నవారిలో క్రొత్తవారు 4,908, ప్రాతవారు 11,912. మొత్తం 16,820. వక్రీకరణ ప్రక్రియ (Refractions) చేయవలసివచ్చిన సందర్భాలు 500.

శ్రోత్రఘ్రాణకంఠశాఖ

ఈ శాఖలో ఆధునిక పరికరాలన్నీ అమర్పబడివున్నాయి. ఈ శాఖలో వైద్యం చేయించుకొన్నవారిలో క్రొత్తవారు 4,943, ప్రాతవారు 5,181. మొత్తం 10,124.

ఎక్స్‌రే శాఖ

ఈ శాఖను 1957 సంవత్సరం ఆగస్టునెలలో మద్రాసు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆవిష్కరించారు. ఈ శాఖ ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటున్నది. ఈ సంవత్సరం ఎక్స్‌రేఫోటోలు తీయించుకొన్న రోగుల సంఖ్య మొత్తం 690.

దంతవైద్యశాఖ

ఈ శాఖకున్నూ రోగులు అధికసంఖ్యలోనే వస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం దంతము లూడదీయించుకున్నవారి సంఖ్య 832. దంతపటుత్వానికై చికిత్స పొందినవారు 2,166. దంతాలలో చీము నెత్తురుకాఱు రోగమునకు చికిత్సపొందినవారు 498. మొత్తం 3,496.

శిశుశాఖ

మాతృశ్రీ శతతమ జయంతి సందర్భంలో ప్రారంభింపబడ్డ ముఖ్యశాఖ ఇది. శిశువైద్య నిష్ణాతమైన డాక్టర్ ఎం. బి. ప్రభుగారు ప్రతి బుధవారం వచ్చి శిశురోగాలకు చికిత్స చేస్తుంటారు.

పరిశోధనాలయం

ఇది 1953 లో ప్రారంభమై ఇప్పటి కెంతో ప్రాముఖ్యం గడించింది. ఈసంవత్సరం దాదాపు 576 దినుసులు ఇక్కడ పరిశోధింపబడ్డాయి.

వైద్యులు

మా ధర్మవైద్యశాలకు ప్రభుత్వం వారు ప్రజలు ఇచ్చే విరాళాలే కాక నిష్ణాతులును ఉదారహృదయులునై ఉచితవైద్యసేవ చేసే వైద్యశేఖరుల జట్టు ముఖ్యాధారం. 1969-70 సంవత్సరంలో వైద్యసాహాయ్యం చేసిన ఈ క్రిందివైద్యులకు మా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాభినందనములను ఇందు మూలంగా నివేదించుకుంటున్నాము.

డాక్టర్ వి. ఎస్. రాఘవాచారి, M.B., B.S., D.L.O. (శ్రోత్రఘ్రాణకంఠవైద్యనిష్ణాత)
డాక్టర్ ఎం. బి. ప్రభు, M.D. (శిశువైద్యనిష్ణాత)
డాక్టర్ ఎస్. జి. ఎ. రాజు, M.B., B.S., L.T.M.
డాక్టర్ ఎన్. ఎస్. నరసింహ అయ్యర్, F.R.C.S.
డాక్టర్ ఆర్. కె. తిరుపాద, M.B., B.S.
డాక్టర్ సి. ఆర్. విఠల్‌రావు, M.B., B.S.
డాక్టర్ శ్రీమతి శాంభవీకృష్ణమూర్తి, M.B., B.S.
డాక్టర్ కె. జి. కృష్ణస్వామి, M.S.
డాక్టర్ పద్మనాభన్, L.D.S. (దంతవైద్యులు)
డాక్టర్ సి. ఇ. రామరావు, M.B., D.O., M.S. (నేత్రవైద్యుడు)
డాక్టర్ ఎన్. సుందరేశన్, L.M.P., L.O. (నేత్రవైద్యుడు)
డాక్టర్ బైల్ వెంకటేశ, B.Sc., M.B., M.S., D.L.O. (శ్రోత్రఘ్రాణకంఠవైద్యుడు)
డాక్టర్ పి. శేషగిరిరావు, B.H.M.S. (హోమియో)

ఇతరోద్యోగులు

మఠసన్న్యాసులలో ఒకరు ఈవైద్యశాల కార్యకలాపాలనిర్వహణంవిచారించుకుంటారు. శ్రద్ధాళువులున్నూ శ్రమసహులును అగు ఉద్యోగులు కంపౌండరులుగా కట్లుకట్టువారుగా ఎక్స్‌రే పరిశోధనాలయ సహాయులుగా ఇతరులుగా ఆసన్న్యాసికి తోడ్పడతారు. ఇందఱికిన్నీ మా కృతజ్ఞతాభివందనములను తెలుపుకుంటున్నాము.

మాధర్మవైద్యశాల ఆయవ్యయపట్టికలను ఉచితంగా సరిచూచిన ఆడిటరులు ఆర్. జానకీరామన్ కంపెనీవారికిని ఎక్స్‌రేఫోటోలను చూచి ఉచితంగా నిర్ణయములు తెలుపుతుండిన మేజర్ ఎ. కృష్ణన్ M.B., B.S., గారికిని, పేదలకు ఉచితంగా ఇమ్మని 576 సీసాల వాటర్ బరీకాంపౌండు విరాళంగా ఇచ్చిన వార్నరు హిందూస్థాన్ కంపెనీవారికిన్నీ మాకృతజ్ఞతను తెలుపుకుంటున్నాము. మిత్రులకు సహాయులకు సానుభూతిపరులకు అందఱికి కృతజ్ఞులము.

విన్నపము

వెలలు పెచ్చుపెరిగిపోయిన ఈకాలంలో ఈధర్మవైద్యసేవను మేము కొనసాగింప గలిగి ఉండగలందులకు చాలినంతగ తోడ్పడవలసిందని సహకరించ వలసిందని ఉదారమహాజనులను ప్రార్థిస్తున్నాము. మిత్రుల పేర్లనో బంధువుల పేర్లనో శాశ్వతమొనర్చుకొనగోరిన మహాజనులు వారిపేరట ధర్మవైద్యశాలకు విరాళమూలధనం ఏర్పఱచవచ్చు. అట్టివారిపేర్లను శిలాలిఖితం చేసి భిత్తికలలో అమరుస్తాము. రోగబాధితులగు సోదరమానవులకై మేము చేస్తున్న ఈవిన్నపమును ఉదారమహాజనులు సఫలం చేస్తారని మా నమ్మకం. విరాళం మొత్తం ఎంతకొంచెమైనా కృతజ్ఞతతో స్వీకరిస్తాం.

అనుబంధం

వైద్యం చేయించుకున్న రోగులు (1-4-69 నుండి 31-3-1970 వఱకు) అలోపాతిక్కు :-

ప్రాతవారు	91,690
క్రొత్తవారు	68,873
మొత్తం	1,60,563

హోమియోపాతిక్కు :-

ప్రాతవారు	283
క్రొత్తవారు	75
మొత్తం	358

ఇంజక్షన్లు	20,656
పరిశోధించిన ఓనుసులు	576
శస్త్రచికిత్స పొందినవారు	1,077
కట్లు కట్టించుకున్నవారు	24 25

జమ బట్వాడాలు

సమష్టి భరణం	ర్వు 59,067.58
స్టేట్ సోషల్ వెల్ఫేరుబోర్డువారి వివాళం	ర్వు 9,263.17
ఎక్స్ రె లెక్క	ర్వు 14,108.65
బాడుగల తాలూకు	ర్వు 37,740.34
శాశ్వతవిరాళనిధి లెక్క	ర్వు 52,452.23

కైలాసానందస్వామి
మఠాధ్యక్షులు.

గ్రంథ పరిచయం

శ్రీ గాంధిమాహాత్మ్యము-తృతీయ సప్తకము

రచయితయు ప్రాప్తిస్థానమును: అష్టావధాని విద్వాన్ అంబటి సుబ్బరాయగుప్త ఎమ్ ఏ., బి. ఓ. ఎల్., బి. ఇడి., 12-K. పచ్చేప్పాలోడ్డు, మద్రాసు-11. రాయలుసైజు పుటలు 288, వెల సాదాప్రతి రూ. 10-00, మేలుప్రతి రూ. 12-00.

ఈసంపుటముమాత్రమే సమీక్షకు పంపబడింది. దీనిని తృతీయసప్తకం అని పేర్కొనడంచేత ఏడుస్కంధాలున్న ఈసంపుటం మూడోది అని తెలుస్తోంది. 1938 వ సంవత్సరం డిసెంబరునుండి 1948 వ సంవత్సరం జనవరి 30 వ తేదీవఱకు గాంధీజీ జీవితచరిత్రం ఇందు పొందుపఱుపబడిఉంది. గ్రంథం మొత్తం పద్దెనిమిది స్కంధాలనిన్నీ తొలిసంపుటంలో ఐదుస్కంధాలున్నూ రెండోసంపుటంలో ఆఱు స్కంధాలున్నూ ఉన్నవనిన్నీ మొదటి సంపుటంలో 1919 సంవత్సరంవఱకున్నూ రెండో సంపుటంలో 1938 నవంబరు వఱకున్నూ కథ కథితమైనదనిన్నీ వింటున్నాం. ఇది చరిత్రకథనంగాను గుణసంకీర్తనంగాను శీలచిత్రణంగాను రూపొంది ఉంది. తారీఖులక్రమాన సంభవాలు సంగ్రథితములైన ఇందు తు. చ. తప్పని నివేదికల పోలికలు ఉన్నాయి.

సాధారణంగా గ్రంథప్రశస్తి విషయవైలక్షణ్యంమీద వక్తృవైలక్షణ్యంమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఎన్నో గ్రంథాలకు రెండు వైలక్షణ్యాలు సమప్రధానాలుగా ఉంటాయి. లక్షకొకదానికి కోటికొకదానికి అని చెప్పదగినంత అరుదుగా కొన్నిగ్రంథాలకు రెండో వైలక్షణ్యంతో అక్కఱలేకుండ విశ్వశిరోధార్యత్వమును ఆవహిల్లజేయుగల ప్రభావం ఒక్క వైలక్షణ్యానికే ఉంటుంది. ఇందు ఛందోవ్యాకరణాలంకారవ్యుత్క్రమా లున్నా యని రచయితగారే చెప్పుకున్నారు. భావోత్కటతచే కొన్నిచోట్ల ఉరవడియు కొన్నిచోట్ల స్తబ్ధతయు కలుగుతుంది. తదనుగుణంగా ఇందు కొన్నిపద్యాలలో భావోద్వేగం నాలుగోపాదంతో ఆగక ఐదోపాదంలోకి తొణికింది. ఒకటి రెండుకందాలు మూడేసిపాదాలతోనే ఆగాయని శ్రీపాలా వేంకటసుబ్బయ్యగారు గుర్తించి చూపారు. ఐతే ఎటువంటి ఇనుమునైనా మేలి బంగారంగా చేసే ప్రభావం పరుసవేది కున్నట్లుగ ఈవ్యుత్క్రమాలను మాధుర్యానికి బాధకాలుగా కానీయక సాధకాలుగానే పనివచ్చు కునే అద్భుతమహిమ పతితపావనమైన గాంధీజీ చరిత్రానికుంది. 'ఆత్మనో మోక్షాయ జగద్ధితాయ' అన్నట్లుగా తమకును లోకానికిని సముత్తారకమైన శ్రీ సుబ్బరాయగుప్తగారి ఈసారస్వతవ్యాసంగాన్ని అభినందిస్తున్నాం.

ప్రభాకర్

శారదా ప్రసంగములు

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావుగారు, బి. ఏ.

రామకృష్ణుని సహధర్మచారిణియు, ఆదర్శసతియు, ఆదర్శయోగినియు, ఆదర్శ మాతయు నగు శ్రీ శారదాదేవి భక్తులతో నొనర్చిన దివ్యసంభాషణలు! తేటతెనుగున రచింపబడియున్నవి.

346 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 3-00

అనుష్ఠాన వేదాంతము

అనువాదకులు : కీ॥ శే॥ తత్త్వానందస్వాములవారు

ప్రపంచమున వివిధరంగములందు విహరించువారికి వేదాంతమెటుల అనుష్ఠాన యోగ్యమో కండ్లకుగట్టినటుల శ్రీ వివేకానందస్వాములవారీ యుపన్యాసములందు స్పష్టీకరించి యున్నారు.

(129+6 పుటలు) తృతీయ ముద్రణము వెల : రూ. 1-25

నూతన ముద్రణము ! ఇప్పుడే వెలువడినది ! !

"భారత యువజనులారా!"

అనువాదకులు :

కీ. శే. తత్త్వానందస్వాములవారు

భారతయువజనులను ప్రబోధించి శ్రీ వివేకానందస్వాములవారొసగిన ఉపన్యాసముల సంపుటీకరణము! ఒక్కొక్క ఉపన్యాసము భావగాంభీర్యము గలిగి యలరారుచున్నది.

274 పుటలు దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము ! వెల : రూ. 3-00

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

సంపాదకులు : శ్రీ హీరానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము.

శ్రీ ఎమ్. బాలసుందరంగారిచే ఫ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు-21) న ముద్రింపబడి,

శ్రీ హీరానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.